

HELSINGIN KAUPUNKI
Tarkastusvirasto

ARVIOINTIMUISTIO

Suosittelusten vaikuttavuus 2020 2. toimikunta

2022

johtavat tuloksellisuustarkastajat Liisa Kähkönen ja Aija Kaartinen,
kaupunkitarkastajat Tarja Palomäki ja Jaakko Seppälä

Sisällys

1	Arvioinnin taustatiedot.....	3
1.1	Arvioinnin tavoite ja laajuus.....	3
1.2	Arvioinnin kohde ja taustatiedot	3
1.3	Arviointikysymykset ja -kriteerit	4
1.4	Arvioinnin aineistot ja menetelmät.....	5
2	Havainnot.....	6
2.1	Eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäisy.....	6
2.1.1	Positiivisen diskriminaation (pd) määrärahojen vaikutukset peruskouluissa	6
2.1.2	Mukana-ohjelma ja Me-koulukehittäminen syrjäytymisen ehkäisemiseksi peruskouluissa	7
2.1.3	Päihteiden käyttäjien palvelut	8
2.1.4	Lastensuojelun sijaishuollon riittävyys	11
2.1.5	Sukupuolten tasa-arvon edistäminen kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla.....	12
2.2	Terveyttä ja hyvinvointia palveluista	15
2.2.1	Kiireettömään hoitoon pääsy terveysasemilla.....	15
2.2.2	Perusopetuksen yhteisöllinen oppilashuolto	24
2.3	Osallisuus ja avoimuus.....	27
2.3.1	Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien toteutuminen	27
3	Yhteenvedo suositusten vaikuttavuudesta	32
4	Johtopäätökset.....	36
	Lähteet	37
	Liitteet.....	38

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

1 ARVIINNIN TAUSTATIEDOT

1.1 Arvioinnin tavoite ja laajuus

Tavoitteena oli arvioida, mihin toimenpiteisiin keskushallinto ja toimialat ovat ryhtyneet tarkastuslautakunnan vuoden 2020 arviointikertomuksessa esittämien suositusten ja toteamusten johdosta sekä mikä vaikutus toimenpiteillä on ollut. Arviointi koskee tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan vastuualueisiin liittyviä suosituksia. 1. toimikunnan suositusten vaikuttavuudesta on laadittu erillinen muistio.

1.2 Arvioinnin kohde ja taustatiedot

Arvioinnin kohteena olivat tarkastuslautakunnan vuoden 2020 arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten johdosta toteutetut toimenpiteet ja näiden toimenpiteiden aikaansaamat vaikutukset.

Tarkastuslautakunta on vakiintuneen käytännön mukaisesti tehnyt esittämiensä suositusten jälkiseurantaa ja raportoinut siitä arviointikertomuksessaan. Menettelystä on muodostunut käytäntö ainakin suurten kaupunkien tarkastuslautakuntien kohdalla. Toukokuussa 2015 voimaan astuneen kuntalain (410/2015) perusteluissa on todettu, että ”tarkastuslautakunnan olisi hyvä seurata jälkikäteen arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten perusteella toteutettuja toimenpiteitä.”¹ Jälkiseurantaa ei siis ole kirjattu lakiin, mutta sitä suositellaan lain perusteluissa.

Tarkastuslautakunta on Helsingin kaupungin hallintosäännön mukaisesti pyytänyt vuosittain arviointikertomuksen valmistuttua kaupunginhallitukselta ja tarpeelliseksi katsomiltaan lauta- ja johtokunnilta lausunnot arviointikertomuksessa esittämistään suosituksista. Lausunnot on toimitettu valtuustolle tiedoksi. Lisäksi valtuusto on merkittänyt arviointikertomuksen ja siihen annetut lausunnot tiedoksi ja päättänyt kehottaa kaupunginhallitusta antamaan vuoden loppuun mennessä valtuustolle selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin toiminnasta vastaavat henkilöt ja tilivelvolliset ovat ryhtyneet arviointikertomuksen johdosta.

Kaupunginvaltuusto merkitsi tiedoksi tarkastuslautakunnan vuotta 2020 käsittelevän arviointikertomuksen ja siitä saadut kaupunginhallituksen sekä asianosaisten lauta- ja johtokuntien lausunnot kokouksessaan 23.6.2021. Samalla valtuusto kehotti kaupunginhallitusta antamaan joulukuun loppuun mennessä valtuustolle selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin toiminnasta vastaavat henkilöt ja tilivelvolliset ovat ryhtyneet arviointikertomuksen johdosta. Kaupunginhallituksen selvityksen valtuusto on merkinnyt tiedoksi kokouksessaan 8.12.2021.

¹ HE 268/2014 vp.

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Suosittelusten vaikuttavuuden arviointi suoritetaan puolentoista vuoden viiveellä siten, että syksyllä 2022 arvioidaan huhtikuussa 2021 annettujen, vuoden 2020 arviointikertomuksen suosittelusten vaikuttavuutta. Menettelyllä pyritään varmistamaan, että keskushallinnolla ja toimialoilla on riittävästi aikaa ryhtyä toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suosittelusten johdosta.

Vuoden 2020 arviointikertomuksessa käsiteltiin yhteensä 18 aihetta. Niistä kahdeksan liittyi tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan vastuualueisiin. Aiheisiin liittyviä suositteluksia annettiin 23.

Taulukossa 1 on esitetty arvioitavien suosittelusten määrä aiheittain.

Taulukko 1. Arviointiaiheet 2020 ja niissä esitettyjen suosittelusten määrä, 2. toimikunta

Arviointiaihe	Suosittelusten määrä
Positiivisen diskriminaation (pd) määrärahojen vaikutukset peruskouluissa	1
Mukana-ohjelma ja Me-koulukehittäminen syrjäytymisen ehkäisemiseksi peruskouluissa	1
Päihteiden käyttäjien palvelut	3
Lastensuojelun sijaishuollon riittävyys	1
Sukupuolten tasa-arvon edistäminen kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla	3
Kiireettömään hoitoon pääsy terveysasemilla	6
Perusopetuksen yhteisöllinen oppilashuolto	4
Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien toteutuminen	4

1.3 Arviointikysymykset ja -kriteerit

Pääkysymys:

Mitä vaikutuksia tarkastuslautakunnan esittämällä suositteluksilla on ollut?

Osakysymykset:

1. Mihin tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa esittämien suosittelusten mukaisesti toimenpiteisiin keskushallinto ja toimialat ovat ryhtyneet?
2. Mitä vaikutuksia suositteluksen mukaisilla toimenpiteillä on ollut?

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Toimenpiteiden ja vaikutusten toteutumista arvioidaan seuraavasti:

	Toimenpiteet	Vaikutukset
😊 Toteutuu täysin	Kaikkiin suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty.	Vaikutukset ovat olleet myönteisiä.
😐 Toteutuu osittain	Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty osittain.	Vaikutuksia ei ole vielä havaittavissa.
😞 Ei toteudu lainkaan	Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.	Vaikutuksia ei ole voinut olla, koska toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.
⊖ Tietoa asiasta ei ole saatavilla	Käytettävissä oleva aineisto ei mahdollista toimenpiteiden arvioimista.	Käytettävissä oleva aineisto ei mahdollista vaikutusten arvioimista.

1.4 Arvioinnin aineistot ja menetelmät

Arviointi suoritettiin lähettämällä sähköpostitiedustelu asianomaisen toimialan tai palvelukokonaisuuden johdolle tai muille tahoille. Tarkemmat tiedot vastaajista ilmenevät lähdeluettelosta. Lisäksi perehdyttiin kaupunginhallituksen ja kasvatus- ja koulutuslautakunnan, kulttuuri ja vapaa-aikalautakunnan sekä sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnan tarkastuslautakunnalle toukokuussa 2021 antamiin lausuntoihin ja kaupunginhallituksen valtuustolle joulukuussa 2021 antamaan selvitykseen arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä.

Tietopyynnöissä pyydettiin vähintäänkin vastausta seuraaviin kysymyksiin:

- Mihin suositusten mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty?
- Mitä vaikutuksia toimenpiteillä on ollut ao. toimintoon?

Lisäksi kaikki tietopyynnöt sisälsivät myös tarkentavia kysymyksiä, joilla varmistettiin riittävien vastausten saaminen suositusten sisältämistä asioista. Lomakkeeseen oli merkitty ne tarkastuslautakunnan esittämät suositukset, joihin liittyen vastauksia pyydettiin.

Seuraavissa luvuissa on esitetty tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa 2020 käsittelemät arviointiaiheet ja niissä esitetyt suositukset. Jokaisen suosituksen kohdalla on esitetty tiivistetysti hallintokuntien antamat vastaukset tarkastusviraston loppuvuodesta 2022 tekemiin tietopyyntöihin ja valmistelijan sen perusteella tekemät johtopäätökset. Jokainen suositus on arvioitu käyttäen edellä mainittua neliportaista asteikkoa ja arvioinnin johtopäätös on esitetty arviointikriteerin osalta erikseen tekstin viereen merkityllä hymynaama-kuviolla.

2 HAVAINNOT

2.1 Eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäisy

2.1.1 Positiivisen diskriminaation (pd) määrärahojen vaikutukset peruskouluissa

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee jatkaa positiivisen diskriminaation määrärahojen jakamista myös perusopetusalueille.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan selvitys 1.12.2022

PD-rahamen jakamista kouluja laajemmalle alueelle jatkettiin vuosina 2021 ja 2022. Kokonaisuudessaan positiivisen diskriminaation/ tarveperusteiseen rahoitukseen oli käytössä vuonna 2022 yhteensä 4,12 miljoonaa euroa. Keskitetysti jaettavaksi oli 0,76 miljoonaa euroa syrjäytymistä ehkäisevään toimintaan, kuten monikielisten ohjaajien palkkoihin, valmistavan opetuksen lisäresursseihin ja lisäresurssina psykologi- ja kuraattoripalveluihin.

PD-mallia on kehitetty, ja uusi tarveperustainen malli otetaan käyttöön 1.8.2023 (Kltk § 259 4.10.2022). Osa määrärahoista jätetään edelleen keskitetysti jaettavaksi, joskaan ei perusopetusaluekohtaisesti, ja se kohdennetaan vuoden 2022 tavoin muun muassa monikielisiin ohjaajiin. Tarkempi käyttösuunnitelma tehdään tammikuussa 2023, kun lautakunta on hyväksynyt kasvatuksen ja koulutuksen toimialan budjetin vuodelle 2023. Kaupunkitasolla tarkasteltuna pystytään tutkimustietoa ja tilannereportointia hyödyntäen kohdentamaan keskitettyä rahoitusta paremmin ja ketterämmin segregaatoin ehkäisyn toimenpiteisiin myös muuttuvassa toimintaympäristössä. Uusittu koulukohtaisiin tietoihin perustuva laskenta kuvaa koulujen tilannetta huomattavasti luotettavammin ja mallien selitysasteet paranivat selvästi aikaisemmin käytetystä mallista. Tarveperusteinen laskenta seuraa alueiden ja koulujen muuttuvia tarpeita, ja näin rahoituksen kohdentaminen tehostuu.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Suosituksen mukaan on toimittu myös viimeiset kaksi vuotta. Uuden PD-mallin myötä määrärahoista osa jää edelleen keskitetysti jaettavaksi, ja vaikka se ei enää vuonna 2023 kohdennu perusopetusalueille, se voidaan kohdentaa entistä tarkemmin segregatiota ehkäiseviin toimenpiteisiin.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Lisäresursseja on kohdistettu monikielisten ohjaajien palkkoihin, valmistavan opetuksen lisäresursseihin ja psykologi- ja kuraattoripalveluihin, jotka parantavat tukea tarvitsevien lasten tilannetta.

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkisen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Johtopäätökset: Positiivisen diskriminaation (pd) määrärahojen vaikutukset peruskouluissa

Suosittelun mukaisesti on toimittu. Keskitettyä PD-määrärahaa tullaan myös jatkossa jakamaan samoihin tarpeisiin kuten aiemminkin, joskin aiempaa tarkemmin kohdentaen.

2.1.2 Mukana-ohjelma ja Me-koulukehittäminen syrjäytymisen ehkäisemiseksi peruskouluissa**Tarkastuslautakunnan esittämä suositus**

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee osoittaa pysyvä resurssi peruskouluille lasten ja nuorten eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi tehtävään työhön niillä alueilla, joilla huono-osaisuutta esiintyy keskimääräistä enemmän. Resurssi mahdollistaa sen, että kouluissa voidaan jatkaa tai käynnistää Me-koulukehittämisessä ja kouluvalmentajamallissa luotuja hyväksi koettuja toimintamalleja.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan selvitys 1.12.2022

Kouluvalmentajat ovat vuonna 2022 olleet hankerahoituksella. Vuodelle 2023 kouluvalmentajatoimintaan on tulossa perusrahoitusta eli toimintaan saadaan jonkin verran pysyviä resursseja. Eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi on jaettu PD-rahaa vuodesta 1999 lähtien. Tämä rahoitus on pysyvää rahoitusta. Rahoituksella ehkäistään koulujen eriytymistä, vahvistetaan oppilaiden mahdollisuuksien tasa-arvoa ja kavennetaan koulujen välisiä oppimistulosten eroja. Vuonna 2023 käyttöön otettavassa mallissa resursseja jaetaan enemmän niille yksiköille, jotka toimivat haastavassa ympäristössä. PD-määrärahalla pystytään palkkaamaan enemmän opettajia kouluihin ja näin oppilaille pystytään antamaan yksilöllisempää tukea.

Me-koulukehittämisessä yhtenä toimintamallina oli tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen. Tunne- ja vuorovaikutustaitoja kehitetään edelleen sitouttava kouluyhteisö- eli Sky-hankkeessa ja niiden systemaattisella opetuksella vahvistetaan oppilaiden hyvinvointia ja ryhmässä toimimista. Myös kouluvalmentajat osallistuvat tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjaannuttamiseen. Me-koulukehittämisessä ja kouluvalmentaja-toimintamallissa ollut mielekkään vapaa-ajan ja harrastustoiminnan aktiivointi toteutuu nykyisin Harrastamisen Suomen mallissa. Myös kouluvalmentajat ohjaavat oppilaita harrastustoimintaan, tekevät oppilaiden osallisuutta vahvistavaa työtä ja tukevat oppilaita kiinnittymistä kouluun. Me koulu -hankkeen koulut ovat jatkaneet kehitettyjä toimintamalleja muun muassa kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön, ja tässä on hyödynnetty myös alueellista verkostotyötä. Yksittäiset koulut ovat ottaneet joitakin näitä malleja omaan kouluun soveltaen käyttöön. Kouluvalmentajat

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (JulKL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

ovat keskeinen tuki eriarvoisuuden ehkäisemisessä koulun arjessa. Kouluvalmentajat ovat myös vähentäneet opettajien työtaakkaa, kun he ovat osaltaan parantamassa oppilaiden hyvinvointia.

Kouluvalmentajat ovat onnistuneet ehkäisemään ja ratkaisemaan ristiriitatilanteita sekä lisäämään lasten ja nuorten osallisuutta. He ovat vahvistaneet oppilaiden tunteita, parantaneet arjen hallintaa sekä luoneet oppilaille mielekästä vapaa-ajan tekemistä vaikuttaen positiivisesti kouluviihtyvyyteen. Kouluissa, joissa kouluvalmentaja on työskennellyt, oppilaiden poissaolot ovat vähentyneet etenkin 7.–9.-luokkalaissa ja Wilma-merkinnät parantuneet kaikilla. Me-koulukehittämisen ansiosta etenkin osallisuus, aikuisilta saatu tuki, koulumotivaatio sekä tunne- ja vuorovaikutustaidot lisääntyivät kolmella koululla. Erityisesti tunne- ja vuorovaikutustaitojen tunnit vaikuttivat paljon oppilaiden väliseen vuorovaikutukseen ja työrauhaan.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Vielä vuosina 2021 ja 2022 kouluvalmentajat ovat toimineet hankerahoituksella, mutta vuonna 2023 toimintaan on ohjattu pysyvää rahoitusta. Uusi PD-rahoituksen laskentatapa tukee aiempaa paremmin eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäisemistä. Suosituksen mukaisesti ollaan siis toimimassa.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Vaikka hankerahoituksella on saatu hyviä kokemuksia Mukana- hankkeen ja erityisesti Me-koulujen kehittämisestä, pysyvän rahoituksen ja uuden PD-mallin vaikutukset näkyvät vasta vuoden 2023 jälkeen.

Johtopäätökset: Mukana-ohjelma ja Me-koulukehittäminen syrjäytymisen ehkäisemiseksi peruskouluissa

Pysyvä rahoitus on toteutumassa vuonna 2023.

2.1.3 Päihteiden käyttäjien palvelut**Tarkastuslautakunnan esittämä suositus**

Sosiaali- ja terveystoimialan tulee varmistaa, että kaupunkilaisilla ja päihdepalvelujen asiakkailta sekä yhteistyökumppaneilla on saatavilla riittävät ja ajantasaiset tiedot päihdepalveluista, päihdehoitopaikoista yhteystietoineen sekä päihteiden käyttäjien hoitopoluista.

Sosiaali- ja terveystoimialan selvitys 12.12.2022

Sosiaali- ja terveystoimialan verkkosivut on uudistettu yhdessä kaupunkilaisten kanssa. Riittävien ja ajantasaisien päihdepalvelujen, päihdehoitopaikkojen ja niiden yhteystietojen sekä päihteiden käyttäjien hoitopolkujen tietojen saatavuus varmistet-

ARVIOINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkisen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (JulKL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

tiin kaupunkiyhteisellä toiminnalla ja Soten viestinnän ammattitaitoa hyödyntäen. Lisäksi on hyödynnetty sosiaalista mediaa ja siitä vastaavat työntekijät on nimetty. Nuorisoaseman jalkautuvat työntekijät ovat tiedottaneet hoitoon hakeutumisesta ja jakaneet ohjeita. Keskisen alueen jalkautuva työntekijä siirtyy kaupunginkanslian alaisuuteen tammikuussa 2023.

Seuranta-aika on ollut lyhyt siihen, että palautetta olisi saatu.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Sosiaali- ja terveystoimiala on uudistanut verkkosivunsa ja varmistanut, että tiedot päihdepalveluista, päihdehoitopaikoista yhteystietoineen sekä käyttäjien hoitopuolista ovat riittäviä ja ajantasaisia.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Suosituksen mukaisia toimenpiteitä päihdepalveluja koskevien tietojen paremmin saataville saattamiseksi on tehty verkkosivut uudistamalla.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Sosiaali- ja terveystoimialan tulee lisätä päihdepalvelujen yhteistyötä lastensuojelun palvelujen kanssa.

Sosiaali- ja terveystoimialan selvitys 12.12.2022

Yhteistyötä lastensuojelun kanssa on tiivistetty muun muassa Tulevaisuuden Sote -toimenpideryhmien kautta, lastensuojelun päihdearvion kehittämisyyhteistyöllä ja yhteistyöllä lastensuojelun Toivo-tiimin kanssa. Lastensuojelu ja nuorisoasema kehittävät käytännön yhteistyötapaamisissa nuorisoaseman hoitoprosessia yhteiseksi: tapaamiset nuorisoasemalla toteutetaan monitoimijaisesti, jolloin lastensuojelu on mukana aloitusneuvottelussa, väliarviossa ja päätösneuvottelussa, jossa yhdessä sovitaan nuoren jatkohoidosta. Suunnitteilla on myös yhteinen pilotti maahanmuuttajanuorten parissa vuonna 2023.

Päihdeillä oireileville nuorille ei ole velvoittavaa lähetekäytäntöä, vaan nuoria autetaan yhteistyössä lastensuojelun kanssa. Päihdeillä oireileva nuori voi myös itsenäisesti hakeutua nuorisoasemalle. Päihdepalvelujen "Recovery app" on ladattavissa ilmaiseksi sovelluskaupasta. Sovelluksessa on sijaintiin perustuva palvelukartta päihdepalveluista (omat, ostot ja 3. sektori).

1.8.2022 alkaen Nuorisoasema keskittyy nuorten vakavien päihdeongelmien hoitoon. Muutoksen seurauksena Helsingin kaupungin nuorten päihdepalvelujen porrastus tarkentuu ja Nuorisoaseman profiili muuttuu.

Tehdyillä toimenpiteillä on palvelurakennetta ja hoidon porrastusta selkeyttävä vaikutus. Viimeisimmistä uudistuksista on niin lyhyt aika, että niiden vaikutuksia ei pystytä vielä luotettavasti arvioimaan.

ARVIOINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkisen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (JulKL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Päihdepalvelujen yhteistyötä lastensuojelun kanssa on tiivistetty ja nuorisoaseman hoitoprosessia kehitetty yhdessä lastensuojelun kanssa.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Tehdyillä toimenpiteillä on tavoiteltu palvelurakenteen ja hoidon porrastuksen selkeyttämistä. Uudistuksien vaikutuksia ei vielä pystytä arvioimaan luotettavasti, koska ne on toteutettu vastikään.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Sosiaali- ja terveystoimialan tulee kehittää päihdepoliiklinikoiden ja nuorisoaseman potilaiden motivointia hoitoon sitoutumisessa.

Sosiaali- ja terveystoimialan selvitys 12.12.2022

Päihdepoliiklinikoiden ja nuorisoaseman potilaiden hoitoon sitoutumisen motivointimenetelmät ovat näyttöön perustuvia ja niiden käyttöä ja koulutusta jatketaan edelleen systemaattisesti. Valittuihin menetelmiin liittyy niiden käyttöä tukeva työnohjaus. Päihdepoliiklinikoilla ja nuorisoasemalla toteutetaan näyttöön perustuvia menetelmiä myös ryhmämuotoisesti, jolloin tavoitetaan suurempi määrä asiakkaita kerralla ja voidaan hyödyntää samalla verstaistuen vaikuttavia elementtejä.

Entistä useampi asiakas saa näyttöön perustuvaa hoitoa. Hoitoon sitoutumisen muutoksia on vaikea arvioida, koska asiakas- ja potilastietojärjestelmä on muuttunut vuosien 2020–2022 aikana ja vertailukelpoista dataa on hankalaa saada.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Sosiaali- ja terveystoimiala jatkaa näyttöön perustuvien hoitoon sitoutumisen motivointimenetelmien käyttöä ja koulutusta näiden menetelmien käyttöön systemaattisesti. Menetelmiä toteutetaan myös ryhmämuotoisesti, jolloin voidaan samalla hyödyntää verstaistuen vaikuttavia elementtejä.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Asiakas- ja potilastietojärjestelmän muutoksen vuoksi vertailukelpoista dataa on vaikea saada ja hoitoon sitoutumisen kehitystä vaikea arvioida.

Johtopäätökset: Päihteiden käyttäjien palvelut

Sosiaali- ja terveystoimialan verkkosivut on uudistettu siten, että päihdepalvelujen ja -hoitopaikkojen tiedot ovat ajantasaiset ja yhteystiedot ja tiedot päihteiden käyttäjien hoitopoluista ovat riittävät. Yhteistyötä lastensuojelun kanssa on kehitetty, mutta muutoksista on liian vähän aikaa vaikutusten arvioimiseksi. Hoitoon sitoutumisen kehitystä ei pystytä vielä arvioimaan.

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

2.1.4 Lastensuojelun sijaishuollon riittävyys**Tarkastuslautakunnan esittämä suositus**

Sosiaali- ja terveystoimialan tulee turvata lastensuojelun henkilöstön saatavuus erityisesti lastensuojelun sosiaalityössä ja laitoshoidossa, jotta lastensuojelulain mukaiset tehtävät voidaan hoitaa.

Sosiaali- ja terveystoimialan selvitys 7.12.2022

Lastensuojelun avo- ja sijaishuollon sosiaalityöhön on tullut vuonna 2022 lakisääteinen henkilöstömitoitus. Lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä saa olla enintään 35 lasta asiakkaanaan. Marraskuussa 2022 Helsingissä lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä oli keskimäärin 27,3 lasta asiakkaanaan. Lastensuojelun sosiaalityön henkilöstötilanteen voi siten katsoa olevan riittävä suhteessa kansalliseen vaatimustasoon. Lastensuojelun sosiaalityössä on käynnistetty projekti vuosina 2022–2023 yhdennettyn lastensuojelun avo- ja sijaishuollon sosiaalityöhön siirtymiseen. Projektissa muun muassa tarkastellaan sosiaalityöntekijän näkökulmasta työn ja osaamisen tukea, jotta työntekijöiden saatavuus ja pysyvyys edelleen paranisivat. Lastensuojelun laitoshoidossa on jatkettu saatavuutta ja pysyvyyttä lisäävien toimenpiteiden toteuttamista vuonna 2022 esimerkiksi rekrytointia kehittämällä, palkkausta nostamalla, lääkäripalvelujen tuomisella osaksi laitospalvelua ja täydennyskoulutuksella.

Lastensuojelun avo- ja sijaishuollossa vastuusosiaalityöntekijöiden asiakasmitoitus on sosiaali- ja terveysministeriön vaatimuksen mukainen – ja alittaakin sen. Laitoshoidon henkilöstön saatavuus on edelleen hankalaa. Myös Sarastia on vaikeuttanut rekrytointia, koska palkkoja ei ole saatu maksettua ajallaan ja erityisesti keikkatyöntekijöiden palkanmaksuissa on ollut ongelmia.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Vuonna 2022 voimaan tullut lakisääteinen mitoitus toteutuu Helsingissä hyvin. Henkilöstön pysyvyyttä ja saatavuutta on pyritty varmistamaan monella tapaa.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Erityisesti laitoshoidossa henkilöstön saatavuus on vaikeaa toimenpiteistä huolimatta, eikä vaikutuksia ole vielä näkyvissä.

Johtopäätökset: Lastensuojelun sijaishuollon riittävyys

Henkilöstön saatavuutta ja pysyvyyttä on edistetty, mutta toimenpiteillä ei vielä ole nähtävissä vaikutuksia varsinkaan laitoshoidossa.

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

2.1.5 Sukupuolten tasa-arvon edistäminen kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla**Tarkastuslautakunnan esittämä suositus**

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tulee kehittää kävijätietojen keräämistä liikuntapalveluissa siten, että liikuntavuorojen kävijämääriä voitaisiin seurata sukupuolittain ja tietoa voitaisiin hyödyntää esimerkiksi tasa-arvoisemmassa vuorojen jaossa.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan selvitys 9.12.2022

Liikuntapalvelukokonaisuuden johtoryhmä päätti kokouksessaan 9.3.2021, että liikuntapalveluissa

- toteutetaan sukupuolittiedon kysyminen Enkoraan kurssien osalta (mies, nainen, muu, en halua määritellä)
- selvitetään, mitä teknisiä keinoja voidaan hyödyntää muiden palvelupolkujen osalta sukupuolittiedon kysymiseen
- lisätään kaikkiin palautekyselyihin sukupuolittietoa koskeva kysymys (mies, nainen, muu, en halua määritellä).

Sittemmin vaihtoehto “en halua määritellä” on muutettu kaupunginvaltuuston tahdon mukaisesti muotoon “en halua vastata”.

Liikunnan toiminta- ja tapahtuma-avustuslomakkeisiin lisätään sukupuolittiedon keräämiseksi kolme vaihtoehtoa (mies/nainen/muu, poika/tyttö/muu) arviolta kesäkuun 2023 loppuun mennessä. Jatkossa palvelukokonaisuudet toteuttavat omia erillisiä asiakaskyselyitä.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kehittämis- ja digitalisaatiopalveluissa on meneillään vuoden 2023 alkupuolella valmistuva kävijäseurantaselvitys, jonka pohjalta käynnistetään 3–4 kävijäseurantapilottia. Käynnissä on myös liikuntapalveluiden tilavarauksjärjestelmän kehittämishanke. Edellisten puitteissa on mahdollista huomioida uusia teknisiä keinoja sukupuolittiedon kysymiseksi.

Nykyisillä menetelmillä kerätty sukupuolittainen käyttäjätieto on palveluiden hyödynnettävissä usein viiveellä. Kaikista palveluista ei ole mahdollista saada reaaliaikaista tietoa, vaan näissä tiedonkeruu toteutetaan toimintakauden päätyttyä: kaikissa liikuntapaikoissa ei ole esimerkiksi portteja, joista kulkiessaan asiakkaan itse ilmoittamat käyttäjätiedot rekisteröityisivät järjestelmään. Esimerkiksi useista ohjatuista ryhmistä tieto siitä, ketkä ryhmään ilmoittautuneista tosiasiallisesti kävivät ryhmässä, saadaan ohjaajapäiväkirjasta kauden päätteeksi.

ARVIONTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Liikuntapaikkakokonaisuudessa on esimerkiksi käynnistetty syksyllä 2022 avustushaku helsinkiläisten lasten ja nuorten liikkumisen lisäämiseen suunnattuun toimintaan. Avustusta voidaan myöntää 10–20-vuotiaiden lasten ja nuorten ikäryhmään kohdistuviin toimenpiteisiin tai toimintaan, joiden avulla:

- edistetään tyttöjen harrastamista sekä tyttöharrastajien määrän kasvua liikuntaseuroissa ja yhdistyksissä tai ennaltaehkäistään heidän varhaista liikuntaharrastuksensa lopettamista (dropoutia) TAI
- edistetään sukupuolivähemmistöihin kuuluvien lasten ja nuorten harrastamista sekä madalletaan heidän kynnystään osallistua liikuntaseurojen ja yhdistysten liikuntatoimintaan.

Sukupuolittaisen käyttäjätiedon keräämisen mahdollisuuksia seura- ja yhdistisyhteistyön osalta on myös arvioitu. Paikkansapitävän käyttäjätiedon saamiseksi ei ole kuitenkaan vielä keksitty luotettavia ratkaisuja, sillä keräämiseen on huomattu liittyvän erilaisia haasteita. Tavoitteena on kuitenkin löytää uusia luotettavia tapoja kerätä tarkempaa sukupuolittaista käyttäjätietoa myös seura- ja yhdistisyhteistyötoiminnasta ja hyödyntää sitä palveluiden kehittämisessä.

Liikuntapalvelukokonaisuudessa etsitään aktiivisesti keinoja sukupuolittaisen käyttäjätiedon keräämiseksi. Sukupuolittaisen käyttäjätiedon keräämistä ei ole vielä ollut mahdollista kehittää niin kattavasti, että tuotetun datan valossa voitaisiin tarkastella toimintatapoja. Sukupuolitiedon lisääminen Enkoraan loppuvuonna 2022 ja mahdollisesti myös liikuntapalveluiden käynnissä oleva tilavaraushanke sekä kävijätietojen digitalisointihanke tuovat lisää mahdollisuuksia sukupuolittaisen kävijätiedon keräämiseksi. Laajempi data puolestaan mahdollistaa tietoperustaisen palvelujen kehittämisen. Kehittämistyö asiassa on jatkuvaa.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Suosituksen mukaisia toimenpiteitä on tehty ja suunnitteilla. Asiakaskyselyt toteutetaan jatkossa palvelukokonaisuuksien omina erillisinä kyselyinä. Sukupuolitiedon lisääminen Enkoraan tuli mahdolliseksi loppuvuonna 2022.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Sukupuolittaisen käyttäjätiedon kerääminen ei vielä ole ollut mahdollista niin kattavasti, että sitä olisi voitu hyödyntää kehittämisessä. Toimenpiteitä tarvittavan tiedon saamiseksi on kuitenkin tehty ja suunnitteilla.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tulee arvioida ja mahdollisuuksien mukaan toteuttaa Helsingin kaupungin ylläpitämien liikunta- ja ulkoilupaikkojen sukupuolivähemmistöille soveltuvat intiimitilat -selvityksen toimenpidesuosituksat.

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan selvitys 9.12.2022

Sukupuolettomien intiimitilojen lisääminen liikuntapalveluissa on yksi Helsingin kaupungin palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman 2022–2025 kulttuurin ja vapaa-ajan toimialaa koskeva toimenpide, jonka toteuttamisesta liikuntapalvelukonaisuus vastaa. Toimenpide on kolmiosainen: 1) Osa asiakkaille suunnatuista intiimitiloista osoitetaan sukupuolettomaan tai unisex-käyttöön niissä käytössä olevissa toimipaikoissa, joissa se on mahdollista. 2) Tiedotetaan intiimitilojen tilamuutoksista. 3) Ohjeistetaan henkilöstöä asiakkaiden sukupuolisensitiivisestä kohtaamisesta tilamuutosten yhteydessä.

Unisex-pukuhuonekäytännön laajentamisesta muihin liikuntatiloihin on tehty selvitys, joka on julkaistu 8.12.2020. Sukupuolettomia intiimitiloja on lisätty tehdyn selvityksen pohjalta 17 liikuntapaikkaan liitteen mukaisesti. Sukupuolineutraalit WC-tilat on merkitty niin, että asiakkaat ymmärtävät sen olevan sukupuolineutraali. Tieto liikuntapaikan mahdollisesta unisex-pukutilasta on lisätty myös palvelukarttaan. Suunnitelman mukaisesti seuraavaksi valmistellaan henkilökunnan ohjeistamista sekä tiedotusta intiimitilojen tilamuutoksista nyt, kun muutokset on saatu toteutettua. Tilamuutoksia on toteutettu vastikään ja osaa ollaan vasta toteuttamassa. Tähän mennessä niistä ei ole saatu asiakaspalautetta.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Suosituksen mukaisia sukupuolineutraaleja tiloja on lisätty suunnitelman mukaisesti ja tieto niistä on lisätty palvelukarttaan.

Toimenpiteiden vaikutukset 😐

Muutokset on toteutettu vastikään, joten vaikutuksia ei vielä ole havaittavissa.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tulee edistää turvallisempien tilojen periaatteiden käyttöönottoa liikuntapalveluissa laajemmin kuin vain yhdessä toimipisteessä.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan selvitys 9.12.2022

Turvallisemman tilan periaatteiden käyttöönotto on Helsingin kaupungin palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman 2022–2025 kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan yhteinen toimenpide. Toimenpiteen mittarina on, että turvallisemman tilan periaatteita on otettu käyttöön nuoriso-, kulttuuri-, kirjasto- ja liikuntapalvelukokonaisuuksien toimipaikoissa niin, että ne ovat viimeistään vuonna 2025 käytössä vähintään 20 toimipaikassa tai yksikössä, vähintään kolmessa/palvelukokonaisuus.

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Lisäksi liikuntapalveluissa ollaan ottamassa käyttöön turvallisemman tilan periaatteita useammassa toimipisteessä. Saatujen kokemusten perusteella turvallisemman tilan periaatteiden käyttöönottoa mahdollisesti laajennetaan myös muihin liikuntapaikkoihin.

Yrjönkadun uimahallin turvallisemman tilan periaatteet asiakkaille julkaistiin vuonna 2022. Periaatteiden laatiminen ko. liikuntapaikkaan on kaupungin yhdenvertaisuussuunnitelman 2020–2021 toimenpide, jonka toteuttamista pandemiasulut ovat viivästyttäneet. Lisäksi turvallisemman tilan periaatteiden luominen ja käyttöönotto on aloitettu palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman 2022–2025 mukaisesti kolmessa liikuntapaikassa syksyllä 2022: Myllypuron Liikuntamylyssä, Töölön Kisahallissa ja Talin jalkapallohallissa. Jokaisessa kolmessa liikuntapaikassa suunniteltuna on luoda ja ottaa käyttöön ensin henkilöstön turvallisemman tilan periaatteet ja tämän jälkeen turvallisemman tilan periaatteet kyseisen liikuntapaikan asiakkaille.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Yrjönkadun uimahallin turvallisemman tilan periaatteet on otettu käyttöön Yrjönkadun uimahallissa ja ottamassa käyttöön kolmessa liikuntapaikassa.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Vaikutuksia ei vielä voida arvioida.

Johtopäätökset: Sukupuolten tasa-arvon edistäminen kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla

Sukupuolittaisten kävijätietojen kerääminen ja hyödyntäminen on kehitteillä. Sukupuolettomien intiimitilojen käyttöönotto on edistynyt. Turvallisemman tilan periaatteiden luominen ja käyttöönotto on edistynyt.

2.2 Terveyttä ja hyvinvointia palveluista**2.2.1 Kiireettömään hoitoon pääsy terveysasemilla****Tarkastuslautakunnan esittämä suositus**

Sosiaali- ja terveystoimialan tulee varmistaa, että kiireettömään hoitoon pääsy toteutuu kaikilla terveysasemilla terveydenhuoltolain mukaisesti.

Sosiaali- ja terveystoimialan selvitys 12.12.2022

Kuten kaupunginhallituksen kaupunginvaltuustolle antamassa selvityksessä 11.11.2021 on todettu, terveysasemien lääkärin kiireettömän hoidon saatavuutta on pyritty lisäämään laajakirjoisesti omien toimintamallien, työnjaon ja johtamisen kehittämisellä, palvelusetelitoiminnalla, ulkoisella palveluhankinnalla sekä kehittämällä digitaalisia palveluja ja itsehoitopalveluja. Lisäksi on edistetty henkilöstön saatavuutta.

ARVIOINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (JulKL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Terveysasemapalveluita on vahvistettu myös määräaikaisella Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman² rahoituksella toteutetulla farmasistitoiminnalla, joka on auttanut potilasturvallisuuden ja hoidon saatavuuden ylläpidossa. Lisäksi terveysasemapalvelussa on pyritty hyödyntämään määräaikaisella koronapandemiaan liittyvällä rahoituksella rekrytoituja osastonsihteereitä terveydenhuollon ammattilaisten vapauttamiseksi potilastyöhön. Kaksi ulkoistettua terveysasemaa ovat aloittaneet toimintansa ja ruuhkanpurkua on toteutettu lisätöinä.

Toimenpiteiden vaikutukset ovat olleet näennäisesti vähäisiä, sillä hoitoon pääsy ja hoidon saatavuus ovat pysyneet pitkälti samalla tasolla kuin ne ovat olleet jo vuosien ajan. Kun otetaan huomioon ympäristössä tapahtuneet muutokset, kuten koronapandemian jatkuminen, koronarokotusten aiheuttama kuormitus, hoito- ja palveluvelka, sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotin työtä hidastava vaikutus, on hoidon saatavuuden säilyminen muuttumattomanakin saavutus.

Terveysasemien välisiä alueellisia eroja potilaiden hoitoon pääsystä on pyritty tasoittamaan. Osana 2020 toteutettua terveysasemat ja sisätautien poliklinikka -palvelun organisaatiouudistusta on edistetty toimintatapaa, jossa alueellisiin yksiköihin kuuluvat toimipisteet³ jakavat resursseja ja erityistöitä tarpeen mukaan. Määräaikaisella koronapandemiaan liittyvällä rahoituksella on muodostettu yhteiseksi resurssiksi niin sanottu etäterveysasema, joka on auttanut keskitetysti hoidontarpeen arvioinnissa. Digitaalisen terveysaseman etäpalvelut -yksikkö on ottanut aktiivisemmän roolin potilaiden hoitamisessa hyödyntäen etälääkäreitä ja palveluseleitä. Tällä on pyritty vähentämään jatkokysyntää terveysasemapalveluihin. Näiden toimenpiteiden vaikutukset terveysasemien välisten erojen kaventamiseen ovat olleet pieniä, mutta terveysasemapalveluiden saatavuuden hajonta on kuitenkin pienentynyt siten, että hoitoon pääsee parhailla alueilla huomattavasti paremmin kuin aiemmin.

Kiireettömään hoitoon pääsy toteutuu Helsingin terveysasemilla terveydenhuoltolain mukaisesti. Hoidon tarpeen arviointi tehdään terveysasemilla yleensä välittömästi joko puhelimitse tai paikan päällä saman päivän aikana. Toteutunut hoidon tarpeen arvioinnin odotusaika on alle kolme päivää, mikä täyttää terveydenhuoltolain määrittämän aikarajan. Takaisinsoittoaika asiakkaalle terveysasemien takaisinsoittopalvelusta oli lokakuussa 2022 keskimäärin 3 tuntia ja 50 minuuttia yhteydenotosta.

² Lisätietoa Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskushjelmasta ja sen rahoituksesta <https://soteuudistus.fi/tulevaisuuden-sote-keskus-valtionavustushaku> (valtionavustus) ja <https://www.hel.fi/fi/paatoksentekojahallinto/kaupungin-organisaatio/toimialat/sosiaali-terveys-ja-pelastustoimiala/sote-uudistus> ja Helsingin Tulevaisuuden sote-keskus, Oma-arvioinnin raportointi 29.9.2022. (Helsingin Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hanke). Luettu 3.1.2023.

³ Sosiaali- ja terveystoimialan organisaatiossa käsite "terveysasema" viittaa alueellisiin yksiköihin, esimerkiksi "Pohjoisen terveysasema". Toimipisteet tarkoittavat hoitopaikkoja, jotka kaupunkilaiset mieltävät terveysasemiksi, esimerkiksi "Pohjoisen terveysasemaan" kuuluvat toimipisteet ovat Oulunkylän, Maunulan, Paloheinän ja Pihlajamäen terveysasemat. Sanaa terveysasema käytetään yksittäisistä toimipisteistä myös kaupungin tiedotuksessa, esimerkiksi kaupungin verkkosivuilla.

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (JulKL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) Hoitopääsy perusterveydenhuollossa -tilastojen tiedot kiireettömään hoitoon pääsystä eivät ole luotettavia Helsingin terveysasemien osalta vuodelta 2022, eivätkä tiedot ole vertailukelpoisia aikaisempiin vuosiin. Apotista suoraan THL:ään siirtyvissä perusterveydenhuollon avohoidon ilmoitustiedoissa (Avohilmo) on edelleen merkittäviä laadullisia puutteita. THL:n raporteilla ilmenneet terveydenhuoltolain mukaisen kiireettömään hoitoon pääsyn kolmen kuukauden määräajan ylitykset ovat sosiaali- ja terveystoimialan arvion mukaan virheitä, jotka liittyvät uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönottoon. Tilastoinnissa on osaamispuutteita ja Apotissa on teknisiä virheitä.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Sosiaali- ja terveystoimiala on tehnyt hyvin monenlaisia toimenpiteitä kiireettömään hoitoon pääsyn helpottamiseksi.

Toimenpiteiden vaikutukset ☹️

Kiireettömään hoitoon pääsystä terveydenhuoltolain mukaisessa kolmen kuukauden määräajassa ei ole luotettavaa tilastotietoa, joten toimenpiteiden vaikutuksia ei voi arvioida. Vaikutusten arviointia vaikeuttavat myös vuosina 2020–2022 terveydenhuollon kysyntää ja sitä kautta hoidon saatavuutta heikentäneet merkittävät toimintaympäristön muutokset, kuten koronapandemia ja siihen liittyvä hoitovelka. Vaikka toimenpiteillä olisikin ollut positiivista vaikutusta, toimintaympäristön muutosten vuoksi hoitoon pääsy voi silti olla yhtä vaikeaa tai vaikeampaa kuin aikaisemmin.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Sosiaali- ja terveystoimialan tulee kehittää terveysasemien lääkärien työoloja siten, että työkuorma koetaan kohtuulliseksi kaikilla terveysasemilla

Kaupunginhallituksen kaupunginvaltuustolle 11.11.2021 antamassa selvityksessä sosiaali- ja terveystoimiala toteaa, että lääkärien työoloja pyritään parantamaan toimintamallien, työnjaon ja johtamisen kehittämällä. Sosiaali- ja terveystoimialan tarkastuslautakunnalle 25.5.2021 antamassa lausunnossa työolojen parantamiseen liittyväksi asiaksi voi tulkita esimerkiksi sähköisten palvelujen kehittämisen, jotta lääkärien työaikaa vapautuisi potilastapaamisiin. Lisäksi lausunnon mukaan terveysasemilla panostetaan monialaiseen työhön ja tukipalvelujen tehostamiseen.

Sosiaali- ja terveystoimialan selvitys 12.12.2022

Vuonna 2022 on tehty joitakin tilapäisiä toimenpiteitä lääkärien työolojen parantamiseksi, esimerkiksi terveysasemilla on työskennelty määräaikaisella rahoituksella farmasisteja ja ylimääräistä hoitohenkilökuntaa. Pääasiassa toimenpiteet ovat kohdistuneet kaikille asemille. Farmasisteja ja osastosihteereitä on hankittu alkuun enemmän idän asemille, erityisesti Vuosaareen. Vuosaareen on hankittu myös etätukea ja Myllypuroon ja Vuosaareen on toteutettu akuuttitiimien ulkoistus eli neljän

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

hoitaja-lääkäriyöparin hankinta. Rekrytointilisää on pyritty kohdentamaan niille asemille, joissa on lääkärivajetta.

Pysyviä toimenpiteitä on tehty melko vähän. Perehdytystä ja osaamisen kehittämistä on parannettu ja lääkärien esille tuomiin epäkohtiin on pyritty puuttumaan. Sähköisiä palveluita on kehitetty ja lisätty. Osa niistä on tuottanut merkittävää henkilötyövoiman säästöä, esimerkiksi koronaoirearvio Omaolo-verkkopalvelussa. Pääasiassa sähköisten palvelukanavien lisääminen on kuitenkin lisännyt kysyntää, josta osa on ollut myös häiriökysyntää. Toimialalle on koulutettu lisää sairaanhoitajia, joilla on reseptienkirjoitusoikeus. Heitä on kuitenkin vielä liian vähän suhteessa tarpeeseen. Kokeemukset Apotista ovat osin haitanneet kokemusta työolojen parantumisesta.

Kunta10 -henkilöstökyselyn tuloksia ei ole ehditty analysoidaan terveysasemien lääkärien työolojen osalta. Esihenkilöiden kokemus on, että toimenpiteiden vaikutukset ovat olleet vaihtelevia.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Suosituksen mukaisia toimenpiteitä on tehty jonkin verran ja niitä on osin pyritty kohdentamaan kuormittuneimmille terveysasemille. Pysyviä ja vaikuttavia toimenpiteitä on kuitenkin ollut vähän.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Sosiaali- ja terveystoimialan selvityksen mukaan kokemukset toimenpiteiden vaikutuksista ovat vaihtelevia, joten toivottuja vaikutuksia ei ole vielä kattavasti saavutettu.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Sosiaali- ja terveystoimialan tulee kehittää edelleen lääkärien rekrytointia ja pysyvyyttä terveysasemilla.

Sosiaali- ja terveystoimialan selvitys 12.12.2022

Sosiaali- ja terveystoimiala on pyrkinyt edistämään terveysasemien lääkärien rekrytointia muun muassa hankkimalla lääkärien rekrytointipalvelua suoraan hankintana ulkoiselta palveluntarjoajalta. Palvelun kilpailutus oli käynnissä joulukuussa 2022. Osassa yksiköistä on pyritty keskittämään rekrytointia myös kaupungin esihenkilöiden kesken. Lisäksi sosiaali- ja terveystoimiala on toteuttanut rekrytointikampanjoita. Terveysasemilla on myös hyödynnetty rekrytointilisää. Rekrytointilisästä voi kuitenkin olla myös haittaa, sillä se vähentää henkilökohtaisten lisien budjettia ja siten myös terveysasemien pitovoimaa.

Keskisellä alueella Kalasataman ja keskustan terveysasemilla lääkärivaje on saatu kurottua umpeen, mutta muilla alueilla vaje on merkittävä ja toimenpiteiden vaikuttavuus on koettu pienenä. Tilanne voisi kuitenkin olla vielä pahempi ilman kaikkia edellä kuvattuja toimenpiteitä.

ARVIOINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (JulKL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Vuonna 2020 lääkrivaje terveysasemilla oli suurimmillaan yli 70 vakanssia. Laskennallinen vaje kaupungin terveysasemien lääkrivakansseissa oli vuoden 2022 joulukuussa 24 vakanssia. Lisäksi koronapandemiaan liittyvällä rahoituksella on ollut lupa palkata 36 ”ylimääräistä” lääkäriä, mutta näiden rekrytointi ei ole onnistunut. Tiedot lääkrivajeen määrästä perustuvat terveysasemien manuaaliseen kirjanpitoon lääkäriresursseista, koska kaupungin HR-järjestelmä Sarastiasta ei ollut joulukuussa 2022 saatavilla täyttämättömien vakanssien määrää.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Sosiaali- ja terveystoimiala on toteuttanut toimenpiteitä, joiden tarkoitus on ollut helpottaa terveysasemien lääkärien rekrytointia, mutta uusia ja vaikuttavia keinoja lääkärien rekrytoinnin ja pysyvyyden edistämiseksi ei ole juuri kehitetty.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Merkittäviä vaikutuksia ei ole havaittavissa. Toimenpiteiden vaikutuksia on myös vaikea arvioida, koska lääkrivajeeseenkin todennäköisesti vaikuttavat aiemmin kuvatut toimintaympäristön muutokset. Lääkrivajeen kehitystä aikaisempiin vuosiin verrattuna ei ole mahdollista arvioida kovin tarkasti, sillä henkilöstötietojärjestelmästä ei ole saatavana ilman vakituista viranhaltijaa olevien vakanssien määriä.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Sosiaali- ja terveystoimialan tulee järjestää terveysasemilla lääkäreille riittävät kouluttautumismahdollisuudet.

Sosiaali- ja terveystoimialan selvitys 12.12.2022

Terveysasemille on rekrytoitu koulutusylilääkäri. Tämä on edesauttanut koulutusten järjestämistä ja monipuolistanut tarjontaa. Koronapandemian aikana opittu etäkouluttautuminen mahdollistaa aikaisempaa kätevämmiin koulutuksiin osallistumisen ja minimoi siirtymisiin kuluvan ajan. Tämä on parantanut mahdollisuuksia hyödyntää koulutuksia ja toisaalta etsiä synergiaetuja koulutusten järjestämisessä. HUSin koulutusten muuttuminen maksulliseksi on johtanut siihen, etteivät nykyiset koulutusmäärärahat ole täysin riittäviä ulkoisiin koulutuksiin osallistumiseen. Toimialalla suunnitellaan lääkärikoulutuksen aiheuttamien kulujen kattamiseen tarkoitettua erityisvaltionosuuden eli EVO-rahoituksen parempaa hyödyntämistä. Toimenpiteiden myötä osa koulutuksista on paremmin saavutettavissa ja tietyt koulutukset toteutuvat systemaattisemmin kuin aiemmin.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Sosiaali- ja terveystoimiala on tehnyt suosituksen mukaisia toimenpiteitä. Koulutusylilääkärin rekrytointia ja etäkoulutusten lisäämistä voidaan pitää merkittävinä lääkärien kouluttautumismahdollisuuksia lisäävinä toimenpiteinä.

ARVIOINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Koulutukset ovat aiempaa paremmin saavutettavissa ja toteutuvat systemaattisemmin.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Sosiaali- ja terveystoimialan tulee kehittää kiireettömään hoitoon pääsyn tilastointia, jotta terveysasemien erot ja haasteet ovat tunnistettavissa.

Kaupungin sosiaali- ja terveystoimien verkkosivulla Odotusajat ja asiakaskokemus esitetään kiireettömään hoitoon pääsyn odotusaika Helsingin terveysasemilla T3-mittarilla, joka mittaa odotusaikaa lääkärin vastaanottoaikaan laskemalla kolmas vapaana oleva ajanvarausaika kalenteripäivissä. Terveysaseman T3-luku on näiden aikojen keskiluku eli mediaani.⁴

Taulukossa 2 esitetään tätä arviointia varten laadittu Helsingin terveysasemien joulukuun alun T3-lukujen vertailu alueittain vuoden 2022 organisaatorakenteen mukaisesti vuosilta 2019, 2020 ja 2022. Arviointiin ei ollut saatavilla vuoden 2021 T3-lukuja. Vertailun mukaan terveysasemille pääsyn alueelliset erot ovat säilyneet samansuuntaisina siten, että pisimmät odotusajat ovat olleet nykyisen aluejaon mukaan Idän (Kivikko, Kontula, Myllypuro, Vuosaari) ja Keskisen terveysasemilla (Kalasatama ja Laajasalo). Pohjoisen alueen (Oulunkylä, Maunula, Paloheinä, Pihlajamäki) terveysasemilla on tapahtunut suurin muutos vuonna 2022 verrattuna vuosiin 2019 ja 2020. Pohjoisen alueen joulukuun T3-luku on kasvanut 15 päivästä vuonna 2019 47 päivään vuonna 2022. Pohjoisen ja koillisen alueen terveysasemilla hoitoon pääsyn odotusajat vähenivät selvästi ensimmäisenä koronapandemiavuonna 2020 vuoden 2019 odotusaikoihin verrattuna.

⁴ <https://www.hel.fi/fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/asiakkaan-tiedot-ja-oikeudet/odotusajat-ja-asiakaskokemus>. Luettu 3.1.2023.

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Taulukko 2. Helsingin terveysasemien T3-lukujen keskiarvot joulukuussa 2019–2022 alueittain. Terveysasemien toimipisteet on jaettu alueellisiin yksiköihin vuoden 2022 terveysasemien organisaatiojaon mukaisesti.⁵

Alueellinen yksikkö vuoden 2022 organisaatiojaon mukaan	T3 keskiarvo 3.12.2019	T3 keskiarvo 7.12.2020	T3 keskiarvo 1.12.2022
Idän terveysasema (Kivikko, Kontula, Myllypuro, Vuosaari)	42	39	43
Keskisen terveysasema (Kalasatama, Laajasalo)	42	42	42
Keskustan terveysasema (Kivelä [vuosina 2019–2020 Laakso ⁶ ja Töölö], Lauttasaari, Ruoholahti [aloittanut 2021], Viiskulma)	38	36	35
Koillisen terveysasema (Jakomäki, Malmi ⁷ , Puistola, Suutarila)	29	21	23
Lännen terveysasema (Haaga, Kannelmäki, Malminkartano, Munkkiniemi, Pitäjänmäki)	38	37	37
Pohjoisen terveysasema (Oulunkylä, Maunula, Paloheinä, Pihlajamäki)	15	9	47
Kaikkien terveysasemien keskiarvo	34	30	38

Sosiaali- ja terveyslautakunnan tarkastuslautakunnalle 25.5.2021 antamassa lausunnossa vuoden 2020 arviointikertomuksesta todetaan, että T3-mittari kuvaa huonosti terveysaseman toimivuutta ja että jatkossa terveysasemien hoitotakuuta mitataan myös ensikontaktissa toteutuneella hoidolla, kiireellisen hoidon toteutumisella ja kiireettömän hoidon toteutumisella.

Sosiaali- ja terveystoimialan selvitys 12.12.2022

Tavoitemittaristoa on kehitetty siten, että nykyään sitova toiminnallinen tavoitemittari on hoitotakuumittari. Hoitotakuuta mitataan kolmella mittarilla:

1. ensikontaktissa toteutunut hoito
2. kiireellisen hoidon toteutuminen
3. kiireettömän hoidon toteutuminen kymmenessä vuorokaudessa.

Kiireetön hoito toteutui ajanjaksolla 1.1.–30.8.2022 kymmenessä vuorokaudessa hoitajilla 75 prosenttisesti ja lääkäreillä 45 prosenttisesti, kun molemmilla tavoitteena oli 70 prosenttia. Hoitajien tavoite siis toteutui, mutta lääkäreiden ei. Tiedot eivät kuitenkaan ole täysin luotettavia, koska osa hoitokontakteista puuttuu laskennasta Apotin tietokannasta puuttuvien ammattinimikkeiden takia.

⁵ Vuden 2022 T3-luvut: <https://www.hel.fi/fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/asiakkaan-tiedot-ja-oikeudet/odotus-ajat-ja-asiakaskokemus>. Luettu 3.1.2022. Vuosien 2019–2020 T3-luvut: Helsingin sosiaali- ja terveystoimen tilastoportaali (vain kaupungin sisäiseen käyttöön). Arviointin käytettävissä ei ollut vuoden 2021 T3-lukuja.

⁶ Laakson terveysaseman T3-luku vuodelta 2020 puuttuu, koska se toimi tuolloin koronaterveysasemana.

⁷ Malmin terveysaseman T3-luku vuodelta 2020 puuttuu, koska se toimi tuolloin koronaterveysasemana.

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

T3-lukua ei saatu Apotin käyttöönoton 24.4.2021 jälkeen ennen kuin vasta helmikuussa 2022. Tämän jälkeen T3-luvun määrittely on muuttunut. Kuitenkin T3-lukuja voi verrata. Vertailussa on kuitenkin otettava huomioon, että aiemmin T3-luvun suurimmaksi mahdolliseksi arvoksi oli sovittu 42, mutta vuodesta 2022 lähtien suurin mahdollinen arvo on ollut 90. Terveysasemilla tarkistetaan ja korjataan edelleen manuaalisesti T3-luvut Apotin raporteista. T3-luvut terveystasemittain ovat Helsingin kaupungin verkkosivuilla.

Sosiaali- ja terveystoimialan omalla tilastoinnilla sekä muilla järjestelmillä kuin Apotilla toteutettavat raportit ovat auttaneet hieman tilastojen kehittämisessä, mutta kehittyneempää raportointia päästään kunnolla hyödyntämään vasta 2023. Pääasiallisen tiedonlähteen Apotin raportoinnin kehitys on kuitenkin hidasta ja Apotin raportit ovat epäluotettavia. Koko Suomea koskeva terveydenhuollon henkilöstön saatavuuden nopea heikentyminen ja koronapandemian ajalta jäänyt hoito- ja palveluvelka kuormittavat koko terveydenhuoltoa. Tämä heijastuu myös negatiivisesti asiakkaiden kiireettömään hoitoon pääsyyn Helsingin terveystasemilla.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Sosiaali- ja terveystoimiala on tehnyt toimenpiteitä kiireettömään hoitoon pääsyn tilastoinnin kehittämiseksi, mutta asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotin raportoinnin epäluotettavuus ja raportoinnin hidas kehitys estävät toimenpiteiden toteuttamista ja teettävät henkilöstöllä ylimääräistä työtä luotettavamman tilastoinnin saamiseksi.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Terveystasemien välisiä eroja ja niiden kehittymistä ajassa on mahdollista suuntaa antavasti vertailla T3-lukujen perusteella, ottaen huomioon laskennassa ja terveystasemissa tapahtuneet muutokset. Apottiin liittyvien ongelmien vuoksi Helsingin terveystasemilta ei ole saatavissa luotettavaa THL:n valtakunnallisen hoitotakuutilastoinnin mukaista tietoa kiireettömään hoitoon pääsystä. Tämä on vakava puute, koska tietoa tarvittaisiin terveydenhuoltolain mukaisen hoitoon pääsyn toteutumisen seurantaan.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Sosiaali- ja terveystoimialan tulee yhdessä kaupunginkanslian kanssa varmistaa, että Helsingin terveystasemien lääkärien palkat ovat kilpailukykyisiä.

Sosiaali- ja terveystoimialan selvitys 12.12.2022

Vuoden 2022 palkkakehityssuunnitelmasta ei ole suunnattu rahoitusta terveystasemien lääkäreiden palkkaukseen. Muitakaan uusia toimenpiteitä terveystasemien lääkärien palkkojen kilpailukykyyn varmistamiseksi ei ole esityksistä huolimatta tehty.

ARVIONTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Vuonna 2020 terveysaseman lääkäreille suunnatulla tuhannen euron palkanlisällä oli merkittävä vaikutus rekrytointiin, mutta vaikutus katosi tilapäisenä lisän loputtua. Voimaan jäänyt vuoden 2020 palkkakehityssuunnitelman mukainen 250 euron palkan korotus terveyskeskuslääkärien kuukausipalkkaan ei ollut niin merkittävä, että se olisi tasoittanut eroja naapurikuntiin tai yksityisiin terveyspalvelujen tarjoajiin nähden. Vuoden 2021 palkkakehitysohjelman mukainen kertapalkkiona maksettu sitouttamisraha vaikutti siten, että osa lääkäreistä jatkoi työsopimuksiaan muutamilla kuukausilla, mutta merkitys jäi vähäiseksi. Koska vuonna 2022 ei ole tehty toimenpiteitä, ei ole ollut vaikutuksiakaan.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😞

Merkittäviä Helsingin terveysasemien lääkärien palkkojen kilpailukykyisyyttä varmistavia toimenpiteitä ei ole tehty. Palkan korottaminen 250 eurolla ei ole riittänyt tasoittamaan eroja kilpaileviin työnantajiin nähden. Vuonna 2022 ei ole tehty uusia toimenpiteitä.

Toimenpiteiden vaikutukset 😞

Koska toimenpiteisiin ei ole ryhdytty, Helsingin terveysasemien lääkärien palkkojen kilpailukyky verrattuna naapurikuntien tai yksityisten palveluntarjoajien palkkoihin ei ole parantunut. Tämä voi aiheuttaa lääkäripulaa Helsingin terveysasemilla ja vaikeuttaa hoitoon pääsyä.

Johtopäätökset: Kiireettömään hoitoon pääsy terveysasemilla

Sosiaali- ja terveystoimiala on tehnyt suositusten mukaisia toimenpiteitä. Ainoa asia, joka ei ole edennyt, on Helsingin terveysasemien lääkäreiden palkkakilpailukyky. Terveystoimialan mukaisen kiireettömään hoitoon pääsyn varmistamiseksi on toteutettu mittava määrä hyvin erityyppisiä toimenpiteitä. Lääkäreiden koulutustarpeita on lisätty merkittävästi. Monien kiireettömään hoitoon pääsyä mahdollisesti helpottavien toimenpiteiden toteutuminen ei riipu yksin sosiaali- ja terveystoimialasta. Hoitoon pääsyn tilastointiin ja lääkärien kokemaan työkuormaan sekä sitä kautta Helsingin terveysasemien veto- ja pitovoimaan vaikuttavaa Apotti-järjestelmää kehitetään yhteistyössä Apotti Oy:n kanssa. Kehittäminen on ollut hidasta. Pula hoitohenkilökunnasta on koko Suomea koskeva ilmiö, joten rekrytoinnin vaikeudet eivät koske yksin Helsinkiä.

Hoitoon pääsy kaupungin terveysasemille ei ole helpottunut, vaan odotusajat ovat T3-lukujen vertailun perusteella suunnilleen samalla tasolla kuin ennen koronapandemiaa. Terveystoimialan väliset erot hoitoon pääsystä ovat tasaantuneet, mutta negatiivisella tavalla, eli kaikille terveysasemille pääsee yhtä huonosti hoitoon. Toimenpiteiden vaikutusten arviointia hankaloittaa se, että tilastot hoitoon pääsystä ovat edelleen epäluotettavia. Lisäksi koronapandemian aiheuttama hoitovelka on lisännyt terveyspalvelujen kysyntää, joten vaikka toimenpiteillä olisikin ollut positiivista vaikutusta, se ei välttämättä näy kaupunkilaisille sujuvampana hoitoon pääsystä.

ARVIOINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (JulKL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

2.2.2 Perusopetuksen yhteisöllinen oppilashuolto**Tarkastuslautakunnan esittämä suositus**

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee varmistaa, että oppilaat saavat psykologi- ja kuraattoripalveluja lain mukaisessa määräajassa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan selvitys 30.11.2022

Perusopetuksessa tilanne oli huonompi koronasulun aikana, sillä oppilaiden avun-
tarve lisääntyi yli 20 prosenttia. Lähiopetukseen palattua tilanne tasaantui. Kuraatto-
rien osalta astui vuoden 2022 alusta voimaan sitova mitoitus 1 työntekijä/670 oppi-
lasta, ja Kasko on palkannut tämän mukaisesti 10 uutta määräaikaista työntekijää.
Tämä on auttanut antamaan palveluja aiempaa paremmin määräajassa. Psykologien
osalta sitova mitoitus astuu voimaan vasta 1.8.2023. Lisäksi perusopetuksessa kär-
sitään valtakunnallisesta psykologipulasta. Psykologipulan vuoksi määräajassa avun-
saanti ei ole lisääntynyt. Toimiala on esittänyt kaupungille, että psykologien koulutus-
määriä tulee lisätä seuraavalla hallituskaudella. Toimiala on tehostanut psykologi-
rekrytointia muun muassa tehostamalla avoimista työpaikoista ilmoittamista, kehittä-
mällä työhaastatteluja ja pilotoimalla rekrytointi- ja löydä osaaja- palkkiota. Tilastojen
mukaan vain noin viidesosa opiskeluhuollosta apua hakeneista lapsista tai nuorista
ohjataan jatkohoitoon. Nopea, koulussa annettava hoito on siis ensisijaisen tärkeää.
Psykologien saatavuusvaje aiheuttaa heti tutkimus- ja hoitonoja.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Kasvatuksen ja toimialan perusopetus on tehnyt toimenpiteitä, että oppilaat saisivat
psykologi- ja kuraattoripalveluja lain mukaisessa määräajassa. Toimiala on palkan-
nut 10 uutta kuraattoria. Psykologien osalta tilanne on heikompi, mutta paranee to-
dennäköisesti syksyllä 2023 kun psykologien sitova mitoitus astuu voimaan. Edellä
mainitun lisäksi toimiala on pyrkinyt vaikuttamaan psykologien koulutusmääriin ja te-
hostanut psykologien rekrytointia.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Kuraattorien osalta palvelun piiriin pääsy on parantunut, koska kuraattorien määrää
on lisätty henkilöstömitoituksen tultua voimaan vuoden 2022 alusta alkaen. Psykolo-
gien osalta tilanne ei vielä parantunut, koska lain mukainen henkilöstömitoitus tulee
voimaan vasta syksyllä 2023.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee varmistaa, että koulut kutsuvat huol-
tajat mukaan koulun yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kokoukseen vähintään
kerran lukukaudessa.

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan selvitys 30.11.2022

Oppilashuolto on muistuttanut kouluja suosituksen mukaisesta asiasta. Tilanne on parantunut hieman, mutta huoltajien kutsumisessa yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kokouksiin on edelleen parannettavaa. Olemme hakeneet vuodelle 2023 OKM:n hankerahaa yhteisöllisen opiskeluhoitoon kehittämiseen. Myös tämän hankkeen avulla voidaan tehostaa huoltajien osallistamista yhteisölliseen oppilashuoltoon. Huoltajien osallistuminen yhteisöllisen opiskeluhoito-ryhmän kokouksiin on tuonut paremmin huoltajien näkökulmia esille, kun kehitetään koulun yhteisöllistä opiskeluhoitoa.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Toimiala on muistuttanut kouluja, ja tilanne onkin parantunut hieman, mutta huoltajien kutsumisessa yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kokouksiin on edelleen parannettavaa. Toimintaa kehitetään ja toimiala on hakenut OKM:n hankerahaa, jolla voidaan tehostaa huoltajien osallistamista yhteisölliseen oppilashuoltoon.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Tällä hetkellä kehittäminen on vielä kesken.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee varmistaa, että koulut seuraavat säännöllisesti oppilaiden hyvinvointia yhtenäisellä ja vertailukelpoisella tavalla.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan selvitys 30.11.2022

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan mukaan suosituksen mukaisessa asiassa on saavutettu selvää edistymistä. Kaikkien koulujen on käytettävä samaa mittaria eli Koulun hyvinvointiprofiilia ainakin 4., 6. ja 7. luokan oppilaille. Kaikille pakollinen, yhteinen kysely oli käytössä ensimmäisen kerran syksyllä 2021 ja se on uusittu syksyllä 2022. Kyselyn tulokset saadaan joulukuun lopulla. Hyvinvointiprofiili on myös kytketty toimialan strategisen tavoitteen (hyvinvoinnin lisääntyminen) mittariksi. Tiedämme aiempaa paremmin, että valtaosa lapsista ja nuorista voi hyvin ja hyvinvointi näyttää olevan myös vakiintunutta. Erityisesti olemme keränneet tietoa lasten sosiaalisista suhteista ja voimavaroista. Nämä tulokset on myös yhdistetty mm. hyvinvointiprofiiliin. Näin näemme, kulkeeko henkilöstön ja oppilaiden hyvinvointi käsi kädessä. Tulosten pohjalta kouluissa kehitetään oppilaiden hyvinvointia tukevaa toimintaa.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Perusopetuksessa on alettu säännöllisesti seuraamaan oppilaiden hyvinvointia yhtenäisellä ja vertailukelpoisella tavalla.

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Kun Hyvinvointiprofiili-kyselystä on tehty pakollinen, tietoa oppilaiden hyvinvoinnista on käytettävissä aiempaa enemmän. Kyselyn tulosten pohjalta koulut pystyvät kehittämään hyvinvointia tukevaa toimintaa.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee seurata kuraattori- ja psykologimitoituksen toteutumista dokumentoidusti.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan selvitys 30.11.2022

Henkilöstömitoitus on nykyään vaaditun mitoitusten mukainen. PD-rahoituksen turvin mitoitus on vuoden 2022 lopussa jopa hieman parempi. Poikkeuksena on psykologit, joista toimialalla on koko ajan 6–8 työntekijän vaje. Meillä on yksi kuraattori 670 oppilasta kohden. Psykologien osalta tavoite on yksi psykologi 780 oppilasta kohden. Tästä jäädään vaihdellen hieman jälkeen vähän sen mukaan, paljonko olemme kulloinkin saaneet työntekijöitä. Mitoituksen mukainen toiminta mahdollistaa lasten ja nuorten nopean auttamisen ja auttaa myös työntekijöiden jaksamisessa.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Toimialan vastauksen mukaan voidaan tulkita, että kuraattori- ja psykologimitoitusta seurataan nykyään dokumentoidusti.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Seurannan dokumentoiminen mahdollistaa pitkäjänteisen mitoituksen toteutumisen seurannan.

Johtopäätökset: Perusopetuksen yhteisöllinen oppilashuolto

Perusopetuksessa on pääosin ryhdytty tarkastuslautakunnan suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin. Osa toimenpiteistä on vielä kesken, mutta suosituksen mukaisia toimenpiteitä on jo alettu toteuttamaan. Psykologien lain mukainen henkilöstömitoitus tulee voimaan vasta syksyllä 2023, mutta heistä on pulaa. Peruskouluilla on ollut vaikeuksia kutsua huoltajien edustajat kerran lukuvuodessa mukaan yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kokouksiin. Nykyään peruskouluissa seurataan Hyvinvointiprofiilin avulla säännöllisesti oppilaiden hyvinvointia yhtenäisellä ja vertailukelpoisella tavalla. Hyvinvoinnin seuraamisessa on saavutettu selvää edistymistä. Kuraattori- ja psykologimitoitusta seurataan dokumentoidusti ja kuraattoreiden osalta mitoitus täyttyy.

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

2.3 Osallisuus ja avoimuus

2.3.1 Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien toteutuminen

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee edelleen tiivistää yhteistyötään nuorten vaikuttamismahdollisuuksien tuomisessa konkreettiseksi osaksi koulujen ja oppilaitosten toimintaa ja opetusta.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan selvitys 17.12.2022

Kaupunginhallitus hyväksyi 7.2.2022 § 117 lasten ja nuorten vaikuttamisjärjestelmän ja osallisuuden edistämisen tavoitteet, mittarit ja johtamisrakenteen kuluvalle strategiakaudelle 2021–2025. Lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksien ja osallisuuden vahvistamiselle asetettiin kaksi päätavoitetta:

- Jokainen lapsi ja nuori kokee osallisuutta ja uskoo mahdollisuuksiinsa vaikuttaa.
- Lasten ja nuorten ääni kuuluu monipuolisesti kaupungissa.

Kaupunginhallituksen päätöksen myötä Helsinkiin perustettiin Lasten ja nuorten osallisuuden ohjausryhmä, johon nimettiin jäsenet kaikilta kaupungin toimialoilta ja kaupunginkansliasta. Kulttuurin ja vapaa-ajan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialat vastaavat yhdessä ohjausryhmän valmistelusta ja puheenjohtajuudesta. Ohjausryhmä on lasten ja nuorten hyvinvointia edistävän LANU-verkoston taktinen ryhmä ja osa kaupunkitasoista terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen (HYTE) ohjausrakennetta.

Lasten ja nuorten osallisuuden ohjausryhmä edistää kaupunkitasoisesti lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamista ja toimialojen vaikuttamistoiminnan yhteensovittamista ja kehittämistä. Ohjausryhmän tehtävänä on laatia konkreettiset toimenpiteet lasten ja nuorten osallisuuden edistämiseen ja vaikuttamisjärjestelmän toimeenpanoon. Ohjausryhmä huolehtii, että osallistumisen ja vaikuttamisen toimintatapoja ja kanavia kehitetään kaupunkiyhteisesti ja kehittämisessä ja arvioinnissa kuullaan lapsia ja nuoria.

Uuden kaupunkiyhteisen mallin ja ohjausryhmän perustamisen myötä toimialojen ja kanslian yhteistyö on tiivistynyt. Helsingissä on uuden mallin myötä ensimmäistä kertaa kaupunkitasoiset lasten ja nuorten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien parantamista koskevat tavoitteet, mittarit ja toimenpiteet. Koska Lasten ja nuorten osallisuuden ohjausryhmä pääsi aloittamaan toimintansa elokuussa 2022, käytännön toimet ja konkreettiset vaikutukset lasten ja nuorten arkeen ovat vasta tulossa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan selvitys 29.11.2022

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (JulKL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Lasten ja nuorten osallisuuden ohjausryhmä on aloittanut kokoontumisensa elokuussa 2022. Kevään 2023 kokousten tavoitteena on määritellä konkreettiset toimenpiteet arjen osallisuuden vahvistamiseksi ja osallisuuden kokemusten mittaamisen määrittelemiseksi. Ohjausryhmän työskentelyyn kutsutaan lapsia ja nuoria mukaan.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on osallistunut nuorten aloiteprosessin uudistamiseen yhteistyössä kaupungin muiden toimialojen, kaupunginkanslian ja nuorisoneuvoston kanssa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan asiantuntija on toimialaedustajana mukana nuorisoneuvoston kokouksissa sekä nuorisoneuvoston ja kaupungin yhteistyön vahvistamiseen liittyvissä kokouksissa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on vahvistettu oppijoiden äänen kuulumista sekä vaikuttamisen kokemuksia useilla työpajoilla. Toimialan apulaispormestari on myös järjestänyt nuorten ja koulutuksen eriarvoistumiskehitystä käsittelevän työpajan. Toimialojen ja kanslian yhteistyö on tiivistynyt muun muassa Lasten ja nuorten osallisuuden ohjausryhmän työskentelyssä lapsiystävälliseen palautteen keruuseen liittyvän Lapsiystävällinen kunta -kehittämishjelman⁸ toimenpiteen parissa. Työ oli kuitenkin vasta käynnistynyt vuonna 2022.

Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien käsittely ja vaikuttamiseen innostaminen kuuluu koulujen ja oppilaitosten toimintaan, ja osallisuuden merkitystä korostetaan sekä perusopetuksen että lukio-opetuksen opetussuunnitelmissa. Nuorten vaikuttamismahdollisuuksia kaupunki- ja toimialatasoisesti on onnistuttu kehittämään, mutta käytännön arjen toiminnassa on vielä kehitettävää. Hallinnossa on löydetty tapoja olla yhteydessä oppilas- ja opiskelijakuntiin muun muassa laajentamalla oppilas- ja opiskelijakuntapäivät koskemaan kaikkia oppijoita. Nuoria on kutsuttu mukaan ideoimaan kaupungin kehittämistoimintaa.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Kulttuurin ja vapaa-ajan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyötä on tiivistetty tarkastuslautakunnan suosituksen mukaisesti luomalla yhteistyön rakenteeksi Lasten ja nuorten osallisuuden ohjausryhmä vuodesta 2022 alkaen. Lisäksi toimialat tekevät yhteistyötä erityisesti Lapsiystävällinen kunta -ohjelman toteuttamisessa.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Yhteistyön tiivistäminen uudessa lasten ja nuorten vaikuttamisjärjestelmän ja osallisuuden edistämisen johtamisrakenteessa sekä Lapsiystävällinen kunta -kehittämissyö ovat vasta alkaneet vuonna 2022. Uudenlaisen yhteistyön vaikutukset nuorten vaikuttamismahdollisuuksien tuomisessa konkreettiseksi osaksi koulujen ja oppilaitosten toimintaa ja opetusta eivät ole vielä arvioitavissa.

⁸ Lisätietoja Helsingin kaupungin UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -kehittämissyöön liittyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä <https://hyte.hel.fi/hyten-toimintamallit/lapsiystavallinen-kunta-malli/>. Luettu 2.1.2023.

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (JulKL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kaupunginkanslian tulee yhdessä toimialojen kanssa varmistaa, että toimialoilla vastauksia valmistelevat ovat vuorovaikutuksessa aloitteen tekijän kanssa.

Kaupunginkanslian selvitys 20.12.2022

Nuorten aloiteprosessin uudistamista käsittelevä työryhmä ja kaupunginkanslia valmistelevat nuorten aloitejärjestelmän muutosta alkuvuoden 2023 aikana päätöksentekoon työryhmän työn tulosten pohjalta. Tavoitteena on, että vastauksia valmistelevat ovat vuorovaikutuksessa aloitteen tekijän kanssa. Lisäksi työryhmä on selvittänyt nuorten aloiteprosessin keventämismahdollisuuksia. Ohjeistusta toimialojen vastausten valmistelijoille tai yhteneväistä käytäntöä nuorten aloitteisiin vastaamiseen ei siis ole vielä muodostettu. Toimenpiteiden vaikutuksia voidaan arvioida vasta, kun uusi menettely on ollut jonkin aikaa käytössä.

Kaupunginkanslia edistää nuorten vaikuttamismahdollisuuksia ja niihin liittyvää vuorovaikutusta aloiteprosessin uudistamisen ohella nuorisoneuvoston, osallisuus- ja neuvontatoiminnan, nuorten yhteydenottojen, aloitteisiin vastaamisen ja nuorten aloitteiden käsittelyn kaupunginvaltuustossa myötä. Tätä vuorovaikutuskanavaa ei tule aliarvioida, koska nuoret ovat näin suorassa yhteydessä poliittisiin päätöksentekijöihin.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Suosituksen mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen on sidoksissa nuorten aloitejärjestelmän uudistuksen kokonaisuuteen. Uudistusta oltiin tarkastuslautakunnan vuoden 2020 arviointikertomukseen saamien tietojen mukaan valmistelemassa jo vuonna 2020⁹, mutta sen valmistelu on edelleen kesken. Valmistelu lienee kuitenkin jo pitkällä, sillä aloitejärjestelmän muutos on tulossa päätöksentekoon alkuvuonna 2023.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Toimenpiteiden vaikutuksia ei voi vielä arvioida, koska aloitejärjestelmän uudistus on kesken, eikä uutta ohjeistusta ole vielä annettu.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tulee yhteistyössä kaupunginkanslian kanssa keventää nuorten aloiteprosessia.

⁹ Tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2020, 69.

ARVIOINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkisen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala on osallistunut yhdessä kaupunginkanslian ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa nuorten aloiteprosessin uudistamista käsittelevän työryhmän työskentelyyn vuonna 2022.¹⁰ Kaupunginvaltuuston nuorten aloitteita koskevan pöytäkirjan 2.11.2022 § 264 mukaan työryhmä muun muassa etsi ratkaisuja aloitekäsittelyn keventämiseksi.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan selvitys 7.12.2022

Toimenpiteet nuorten aloiteprosessin keventämiseksi ovat osa valmisteltavana olevaa aloiteprosessin uudistamista. Koska päätöstä uudistamisesta ei ole tehty, konkreettisia toimenpiteitäkään ei ole vielä tehty.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Suosituksen mukaisen toimenpiteiden toteuttaminen on sidoksissa kaupunginkanslian 20.12.2022 antaman selvityksen mukaan alkuvuonna 2023 päätöksentekoon tulevaan nuorten aloitejärjestelmän uudistukseen, jota kulttuurin ja vapaa-ajan toimialakin on osaltaan ollut suunnittelemassa.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Toimenpiteiden vaikutuksia ei voi vielä arvioida, koska aloitejärjestelmän uudistus on kesken.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tulee lisätä nuorisovaaleja¹¹ koskevaa yhteistyötä yksityisten ja valtion koulujen ja oppilaitosten kanssa.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan selvitys 7.12.2022

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle on rekrytoitu toukokuussa 2021 koordinaattori, jonka päätoimisena työtehtävänä on Helsingin nuorisoneuvoston vaalien toimittaminen kahden vuoden välein. Vuoden 2021 vaaleissa kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala selkeytti viestintää kouluihin ja sai enemmän yksityisiä kouluja ja toisen asteen kouluja osallistumaan nuorisoneuvoston vaaleihin kuin vuonna 2019. Tässä auttoi yksityisten koulujen sisäisen viestinnän kanavien keskeisten henkilöiden löytäminen sekä aktiiviset yhteydenotot toisen asteen oppilaitoksiin. Myös vaaleissa käytettävää oppimateriaalia uudistettiin siten, että se on helpommin kouluissa omaksuttava. Lisäksi vuoden 2021 nuorisoneuvoston vaaleissa oli ensimmäistä kertaa mahdollista koulun äänestyspaikan sijaan käydä keskustakirjasto Oodissa äänestämässä milloin vain äänestyksen aikana.

¹⁰ Kansliapäällikkö 2.3.2022 § 58.

¹¹ Tarkastuslautakunnan suosituksessa käsite nuorisovaalit tarkoittaa Helsingin nuorisoneuvoston vaaleja.

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Helsingin nuorisoneuvoston vaaleissa 2023 kouluyhteistyötä tiivistetään entisestään ja kouluihin otetaan yhteyttä ensimmäisen kerran jo keväällä 2023. Erityisesti opettajia kuullaan siitä, mikä olisi kouluille paras tapa tuoda nuorisoneuvoston vaaleja esiin. Vaalien esittelymateriaalia muokataan sellaiseen muotoon, jossa siitä on opettajille eniten apua. Nuorisoneuvoston vaalien näkyvyyteen panostetaan entisestään ja samalla Oodin äänestyspisteistöä kehitetään.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Toimiala on toiminut suosituksen mukaisesti ja aikoo jatkaa suosituksen mukaista kehittämistyötä tulevaisuudessakin.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Vaikutukset ovat olleet myönteisiä, koska aiempaa useammat koulut ja oppilaitokset on saatu osallistumaan Helsingin nuorisoneuvoston vaaleihin.

Johtopäätökset: Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien toteutuminen

Kulttuurin ja vapaa-ajan ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialat sekä kaupunginkanslia ovat ryhtyneet kaikkien neljän suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin. Kahteen nuorten aloiteprosessia koskevaan suositukseen liittyviä konkreettisia toimenpiteitä ei kuitenkaan ole vielä tehty, koska niiden toteuttaminen riippuu koko nuorten aloiteprosessin uudistamisesta. Toimialat ja kaupunginkanslia ovat edistäneet aloiteprosessin uudistamista yhteisessä työryhmässä. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan yhteistyön tiivistämiselle on luotu rakenteet vuonna 2022, mutta koska ne ovat uudet, koulujen ja oppilaitosten arjessa näkyviä yhteistyön tuloksia joudutaan vielä odottamaan. Kulttuurin- ja vapaa-ajan toimialan parantunut yhteistyö yksityisten koulujen ja toisen asteen oppilaitosten kanssa on saanut aiempaa useammat koulut ja oppilaitokset osallistumaan nuorisoneuvoston vaaleihin.

3 YHTEENVETO SUOSITUSTEN VAIKUTTAVUUDESTA

Taulukoissa 2–3 esitetään yhteenveto arvioinnin tuloksista.

Taulukossa 2 on kuvattu arvioinnin tulokset kriteereittäin sekä toimenpiteisiin ryhtymisen että toimenpiteiden vaikutusten osalta. Suosituksia oli 23, ja yhtä lukuun ottamatta kaikkiin suositusten mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty. Suosituksista 13 oli toteutettu ja yhdeksässä tapauksessa suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin oli ryhdytty vähintäänkin osittain. Myönteisiä vaikutuksia pystyttiin osoittamaan 7 suosituksesta. Suosituksista kaksi kolmasosa oli sellaisia, joissa tehtyjen toimenpiteiden vaikutuksia ei ollut vielä havaittavissa. Yhdessä vaikutuksia ei ollut koska toimenpiteeseen ei ollut ryhdytty, ja yhden toimenpiteen vaikutuksia ei ollut mahdollista arvioida.

Taulukko 2 Yhteenveto suositusten vaikuttavuudesta toimenpiteisiin ryhtymisen ja toimenpiteiden vaikutusten osalta (N=23 suositusta)¹²

Toimenpiteiden arvioinnissa käytetty kriteeri	Toimenpiteisiin ryhtymisen	Vaikutusten arvioinnissa käytetty kriteeri	Toimenpiteiden vaikutukset
😊 Kaikkiin suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty	13 suositusta (57 %)	😊 Vaikutukset ovat olleet myönteisiä	7 suositusta (30 %)
😐 Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty osittain.	9 suositusta (39 %)	😐 Vaikutuksia ei ole vielä havaittavissa.	14 suositusta (61 %)
😞 Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.	1 suositus (4 %)	😞 Vaikutuksia ei ole voinut olla, koska toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.	1 suositus (4 %)
⊖ Käytettävissä oleva aineisto ei mahdollista arvioimista.	0 suositusta (0 %)	⊖ Käytettävissä oleva aineisto ei mahdollista vaikutusten arvioimista.	1 suositus (4 %)

Taulukko 3 tarkentaa yleiskuvaa arviointiaiheittain. Kutakin suositusta vastaavat luvuissa 2.1–2.3 esitetyt arviot. Arviointiaiheittain keskiarvo ja keskiarvo yhteensä on laskettu pisteyttämällä hymynaamat seuraavasti: 😊=5, 😐=3, ja 😞=1.

¹² Prosenttilukujen pyöristämisestä johtuen summaksi tulee 99.

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkisen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Taulukko 3 Yhteenvedo suosittelujen toteutumisesta ja vaikuttavuudesta arviointiaiheittain (N=23 suositusta)

Arviointiaihe	Toimenpiteet	Vaikutukset
Positiivisen diskriminaation (pd) määrärahojen vaikutukset peruskouluissa	5	5
Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee jatkaa positiivisen diskriminaation määrärahojen jakamista myös perusopetusalueille.	😊	😊
Mukana-ohjelma ja Me-koulukehittäminen syrjäytymisen ehkäisemiseksi peruskouluissa	3	3
Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee osoittaa pysyvä resurssi peruskouluille lasten ja nuorten eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi tehtävään työhön niillä alueilla, joilla huono-osaisuutta esiintyy keskimääräistä enemmän. Resurssi mahdollistaa sen, että kouluissa voidaan jatkaa tai käynnistää Me-koulukehittämisessä ja kouluvalmentajamallissa luotuja hyviä koettuja toimintamalleja.	😊	😊
Päihteiden käyttäjien palvelut	4,3	3,7
Sosiaali- ja terveystoimialan tulee varmistaa, että kaupunkilaisilla ja päihdepalvelujen asiakkailta sekä yhteistyökumppaneilla on saatavilla riittävät ja ajantasaiset tiedot päihdepalveluista, päihdehoitopaikoista yhteistyötoimeen sekä päihteiden käyttäjien hoitopoluista.	😊	😊
Sosiaali- ja terveystoimialan tulee lisätä päihdepalvelujen yhteistyötä lastensuojelun palvelujen kanssa.	😊	😊
Sosiaali- ja terveystoimialan tulee kehittää päihdepoliikkien ja nuori-osaamisen potilaiden motiivointia hoitoon sitoutumisessa.	😊	😊
Lastensuojelun sijaishuollon riittävyys	5	3
Sosiaali- ja terveystoimialan tulee turvata lastensuojelun henkilöstön saatavuus erityisesti lastensuojelun sosiaalityössä ja laitoshoidossa, jotta lastensuojelulain mukaiset tehtävät voidaan hoitaa.	😊	😊
Sukupuolten tasa-arvon edistäminen kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla	5	3
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tulee kehittää kävijätietojen keräämistä liikuntapalveluissa siten, että liikuntavuorojen kävijämääriä voitaisiin seurata sukupuolittain ja tietoa voitaisiin hyödyntää esimerkiksi tasa-arvoisemmassa vuorojen jaossa.	😊	😊
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tulee arvioida ja mahdollisuuksien mukaan toteuttaa Helsingin kaupungin ylläpitämien liikunta- ja ulkoilu paikkojen sukupuolivähemmistöille soveltuvat intiimitilat -selvityksen toimenpidesuosittelut.	😊	😊
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tulee edistää turvallisempien tilojen periaatteiden käyttöönottoa liikuntapalveluissa laajemmin kuin vain yhdessä toimipisteessä.	😊	😊
Kiireettömään hoitoon pääsy terveysasemilla	3,3	3
Sosiaali- ja terveystoimialan tulee varmistaa, että kiireettömään hoitoon pääsy toteutuu kaikilla terveysasemilla terveydenhuoltolain mukaisesti.	😊	☹
Sosiaali- ja terveystoimialan tulee kehittää terveysasemien lääkärin työoloja siten, että työkuorma koetaan kohtuulliseksi kaikilla terveysasemilla	😊	😊
Sosiaali- ja terveystoimialan tulee kehittää edelleen lääkärin rekrytointia ja pysyvyyttä terveysasemilla.	😊	😊
Sosiaali- ja terveystoimialan tulee järjestää terveysasemilla lääkäreille riittävät koulutautumismahdollisuudet.	😊	😊

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Sosiaali- ja terveystoimialan tulee kehittää kiireettömään hoitoon pääsyn tilastointia, jotta terveysasemien erot ja haasteet ovat tunnistettavissa.	☹️	☹️
Sosiaali- ja terveystoimialan tulee yhdessä kaupunginkanslian kanssa varmistaa, että Helsingin terveysasemien lääkärien palkat ovat kilpailukykyisiä.	☹️	☹️
Perusopetuksen yhteisöllinen oppilashuolto	4	4,5
Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee varmistaa, että oppilaat saavat psykologi- ja kuraattoripalveluja lain mukaisessa määräajassa.	☹️	😊
Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee varmistaa, että koulut kutsuvat huoltajat mukaan koulun yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kokoukseen vähintään kerran lukukaudessa.	☹️	☹️
Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee varmistaa, että koulut seuraavat säännöllisesti oppilaiden hyvinvointia yhtenäisellä ja vertailukelpoisella tavalla.	😊	😊
Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee seurata kuraattori- ja psykologimitoituksen toteutumista dokumentoidusti.	😊	😊
Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien toteutuminen	4	3,5
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee edelleen tiivistää yhteistyötään nuorten vaikuttamismahdollisuuksien tuomisessa konkreettiseksi osaksi koulujen ja oppilaitosten toimintaa ja opetusta	😊	☹️
Kaupunginkanslian tulee yhdessä toimialojen kanssa varmistaa, että toimialoilla vastauksia valmistelevat ovat vuorovaikutuksessa aloitteen tekijän kanssa.	☹️	☹️
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tulee yhteistyössä kaupunginkanslian kanssa keventää nuorten aloiteprosessia.	☹️	☹️
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tulee lisätä nuorisovaaleja koskevaa yhteistyötä yksityisten ja valtion koulujen ja oppilaitosten kanssa.	😊	😊
Tulos yhteensä	4,2	3,6

Kaikista suosituksista laskettu kokonaiskeskiarvo toimenpiteisiin ryhtymisen osalta oli 4,2 ja vaikutusten osalta 3,6.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on suositusten mukaisesti jatkettu positiivisen diskriminaation määrärahan käyttöä myös keskitetysti, ja sitä on käytetty muun muassa monikielisten ohjaajien palkkaukseen. Suurempi muutos on se, että vuonna 2023 käyttöön otettiin uusi määrärahojen laskentamalli, joka ottaa huomioon aiempaa paremmin segregaaation ehkäisyyn. Sen sijaan kouluvalmentajamalli toimii edelleen hankerahoituksella. Perusopetuksen oppilashuoltoon annettu suositus kuraattorien ja psykologien palveluun pääsystä toteutuu lakisääteisen kuraattorimitoituksen myötä vuonna 2022, ja psykologien osalta tilanteen ennakoidaan paranevan nykyisestä, kun sitä koskeva lakisääteinen mitoitus tulee voimaan syksyllä 2023. Tietoa oppilaiden hyvinvoinnin kehityksestä tullaan saamaan aiempaa enemmän, kun Hyvinvointiprofiili-kyselyn käytöstä on tullut kouluille pakollista. Sen sijaan huoltajien kutsumisessa yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kokouksiin on yhä parannettavaa.

Sosiaali- ja terveystoimialalla päihdeiden käyttäjien palveluista on valmistuneet uudet verkkosivut, joista selviää ajantasaiset tiedot päihdepalveluista ja päihdehoitopai-

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

koista yhteystietoineen tarkastuslautakunnan suosituksen mukaisesti. Päihdepalvelujen ja lastensuojelun välistä yhteistyötä on lisätty ja henkilöstöä koulutettu näyttöön perustuviin hoitomenetelmiin, joissa asiakkaan motivointi on yksi merkittävä osa hoitoa. Lastensuojelussa toteutuu hyvin henkilöstön lakisääteinen mitoitus, mutta laitoshoidossa henkilöstön saatavuus on vaikeaa.

Terveysasemille hoitopääsyn parantamiseksi on tehty paljon toimenpiteitä. Hoitoon pääsy kaupungin terveysasemille ei ole helpottunut, vaan odotusajat ovat T3-lukujen vertailun perusteella suunnilleen samalla tasolla kuin ennen koronapandemiaa. Terveysasemien väliset erot hoitoon pääsyssä ovat tasaantuneet. Hoitovelan purkamisen vuoksi muutosta ei voi tilastoista luotettavasti arvioida. Lisäksi Apotti-järjestelmän kehittäminen on ollut hidasta. Terveysasemien lääkäreiden kouluttautumismahdollisuuksia on lisätty, mutta pysyvyyden ja työolojen kehittäminen on vielä kesken. Pula lääkäreistä on valtakunnallinen ilmiö. Ainoa asia, joka ei ole edennyt, on Helsingin terveysasemien lääkäreiden palkkakilpailukyky.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala ja kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ovat tiivistäneet yhteistyötään nuorten vaikuttamismahdollisuuksien lisäämiseksi. Yksityisten ja valtion koulujen ja oppilaitosten kanssa tehdyllä yhteistyöllä on onnistuttu saamaan aiempaa useampi koulu mukaan nuorisovaaleihin. Aloittejärjestelmää koskevat toimenpiteet ovat vielä kesken. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on alettu edistää suositusten mukaisesti sukupuolettomien intiimitilojen käyttöönottoa ja alettu luoda turvallisemman tilan periaatteita ja käytäntöjä.

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (JulKL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

4 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tarkastuslautakunnan vuoden 2020 arviointikertomuksessa käsiteltiin kahdeksaa arviointiaihetta, jotka kuuluivat 2. toimikunnan toimialaan. Niihin liittyen arviointikertomuksessa oli esitetty 23 suositusta, joiden vaikuttavuutta arvioitiin.

Arvioinnin pääkysymyksenä oli, mitä vaikutuksia tarkastuslautakunnan esittämillä suosituksilla on ollut. Arvioinnin perusteella voidaan todeta, että vuoden 2020 suosituksista reilusti yli puolet (57 %) ovat toteutuneet. Muidenkin suositusten mukaisiin toimenpiteisiin oli ryhdytty lukuun ottamatta lääkärin palkkakilpailukykyyn liittyvää suositusta. Vuoden 2020 arviointikertomuksen suositusten positiivisia vaikutuksia havaittiin kolmasosassa (30 %) suosituksia.

Suosituksen mukaisesti on toimittu muun muassa koulujen positiivisen diskriminaation määrärahojen keskitetyssä jakamisessa, hyvinvointitiedon keräämisessä peruskoululaisista ja oppilashuollon palveluun pääsyn parantamisessa, joskin tässä taustalla on myös lakivelvoite oppilashuollon henkilöstön mitoituksesta. Myönteistä kehitystä nähtiin myös nuorten osallistumismahdollisuuksien lisäämisessä nuorisovaaleihin liittyen erityisesti yksityisissä ja valtion oppilaitoksissa, ja sukupuolineutraalien ja turvallisten tilojen luomisessa liikuntapalveluissa.

Suosituksen mukaisesti on toimittu muun muassa uudistamalla päihdepalvelujen verkkosivut. Lastensuojelun sosiaalityössä toteutuu lakisääteinen mitoitus. Terveysasemilla on pyritty kehittämään lääkäreiden työoloja ja parantamaan asiakkaiden hoitoon pääsyä useilla toimenpiteillä. Hoitovelan purkamisen takia hoitoonpääsy ei kuitenkaan ole vielä parantunut.

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

LÄHTEET**Tietopyyntöihin vastaajat aiheittain**

Positiivisen diskriminaation (pd) määrärahojen vaikutukset peruskouluissa

- Perusopetusjohtaja, kasvatuksen ja koulutuksen toimiala 1.12.2022

Mukana-ohjelma ja Me-koulukehittäminen syrjäytymisen ehkäisemiseksi peruskouluissa

- Perusopetusjohtaja, kasvatuksen ja koulutuksen toimiala 1.12.2022

Päihdeiden käyttäjien palvelut

- Päihdepalvelujen päällikkö, sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala 12.12.2022

Lastensuojelun sijaishuollon riittävyys

- Lastensuojelun ja perhesosiaalityön johtaja, sosiaali- ja terveystoimiala 7.12.2022

Sukupuolten tasa-arvon edistäminen kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla

- Kaksi erityissuunnittelijaa ja kehittämisasiantuntija, kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala 9.12.2022

Kiireettömään hoitoon pääsy terveysasemilla

- Päihdepalvelujen johtaja ja terveysasemien johtajalääkäri, sosiaali- ja terveystoimiala 13.12.2022.
- Terveysasemien johtajalääkäri, sosiaali- ja terveystoimiala 27.1.2023 (lisäselvitys)

Perusopetuksen yhteisöllinen oppilashuolto

- Oppilaiden hyvinvointipäällikkö, kasvatuksen ja koulutuksen toimiala 30.11.2022.

Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien toteutuminen

- Johtava kaupunginsihteeri, kaupunginkanslia 20.12.2022.
- Kaksi suunnittelijaa ja koordinaattori, nuorisopalvelut, kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala 7.12.2022.

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

- Perusopetusjohtaja, lukiokoulutuksen päällikkö (lukio- ja ammatillisen koulutuksen johtajan sijainen) ja pedagoginen asiantuntija, kasvatuksen ja koulutuksen toimiala 29.11.2022.

LIITTEET

Liite 1 Arvioinnin toteuttamissuunnitelma

Arviointiaihe
Suosittelusten vaikuttavuus 2020, 2. toimikunnan vastuualue
Arvioinnin valmistelijat: Liisa Kähkönen, Aija Kaartinen, Tarja Palomäki, Jaakko Seppälä
Suunnitelman laatija: Liisa Kähkönen
Arvioinnin ohjausryhmä: tarkastuslautakunnan 2. toimikunta
Valmistumisaika: 2/2023
Arviointiaiheen tausta, arvioinnin kohde ja rajaus
<p>Tarkastuslautakunta on vakiintuneen käytännön mukaisesti tehnyt esittämiensä suositusten jälkiseurantaa ja raportoinut siitä arviointikertomuksessaan. Menettelystä on muodostunut käytäntö ainakin suurten kaupunkien tarkastuslautakuntien kohdalla. Toukokuussa 2015 voimaan astuneen kuntalain (410/2015) perusteluissa on todettu, että ”tarkastuslautakunnan olisi hyvä seurata jälkikäteen arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten perusteella toteutettuja toimenpiteitä.” Jälkiseurantaa ei siis ole kirjattu lakiin, mutta sitä suositellaan lain perusteluissa.</p> <p>Tarkastuslautakunta on hallintosäännön mukaisesti pyytänyt vuosittain arviointikertomuksen valmistuttua kaupunginhallitukselta ja tarpeelliseksi katsomiltaan lauta- ja johtokunnilta lausunnot arviointikertomuksessa esittämistään suosituksista. Lausunnot on toimitettu valtuustolle tiedoksi. Lisäksi valtuusto on, merkittävästi arviointikertomuksen ja siihen annetut lausunnot tiedoksi, päättänyt kehottaa kaupunginhallitusta antamaan vuoden loppuun mennessä valtuustolle selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin toiminnasta vastaavat henkilöt ja tilivelvolliset ovat ryhtyneet arviointikertomuksen johdosta. Edellä mainittujen lisäksi tarkastuslautakunta on seurannut hallintokuntien toimenpiteitä arvioimalla säännöllisesti esittämiensä suositusten vaikuttavuutta.</p> <p>Suosittelusten vaikuttavuutta arvioidaan kahden vuoden viiveellä, jotta keskushallinnolla ja toimialoilla on riittävästi aikaa ryhtyä toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten osalta. Vuonna 2022 arvioidaan arviointikertomuksessa 2020 asetettujen suositusten vaikuttavuutta. Kertomuksessa käsiteltiin yhteensä 19 aiheetta. Suositusten vaikuttavuutta arvioidaan siten, että 1. toimikunta käsittelee 1. toimikunnan aiheet ja 2. toimikunta 2. toimikunnan aiheet. Tarkastuslautakunnassa käsitellyt aiheet, eli talouden arviointi ja tavoitteiden toteutuminen käsitellään 1. toimikunnan muistiossa. Arviointiaiheista kahdeksan liittyi tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan vastuualueisiin. Aiheisiin liittyviä suosituksia annettiin 23.</p>

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Vuoden 2020 arviointiaiheet ja niistä annetut suositukset olivat 2. toimikunnan vastuualueella seuraavat:

POSITIIVISEN DISKRIMINAATION (PD) MÄÄRÄRAHOJEN VAIKUTUKSET PERUSKOULUISSA

kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee

- jatkaa positiivisen diskriminaation määrärahojen jakamista myös perusopetusalueille.

MUKANA-OHJELMA JA ME-KOULUKEHITTÄMINEN SYRJÄYTYMISEN EHKÄISEMISEKSI PERUSKOULUISSA

kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee

- osoittaa pysyvä resurssi peruskouluille lasten ja nuorten eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi tehtävään työhön niillä alueilla, joilla huono-osaisuutta esiintyy keskimääräistä enemmän. Resurssi mahdollistaa sen, että kouluissa voidaan jatkaa tai käynnistää Me-koulukehittämisessä ja kouluvalmentajamallissa luotuja hyviä koettuja toimintamalleja.

PÄIHTEIDEN KÄYTTÄJIEN PALVELUT

sosiaali- ja terveystoimialan tulee

- varmistaa, että kaupunkilaisilla ja päihdepalvelujen asiakkailla sekä yhteistyökumppaneilla on saatavilla riittävät ja ajantasaiset tiedot päihdepalveluista, päihdehoitopaikoista yhteystietoineen sekä päihteiden käyttäjien hoitopoluista.
- lisätä päihdepalvelujen yhteistyötä lastensuojelun palvelujen kanssa.
- kehittää päihdepoliklinikoiden ja nuorisoaseman potilaiden motivointia hoitoon sitoutumisessa.

LASTENSUOJELUN SIJAISHUOLLON RIITTÄVYYS

sosiaali- ja terveystoimialan tulee

- turvata lastensuojelun henkilöstön saatavuus erityisesti lastensuojelun sosiaalityössä ja laitoshoidossa, jotta lastensuojelulain mukaiset tehtävät voidaan hoitaa.

SUKUPUOLTEN TASA-ARVON EDISTÄMINEN KULTTUURIN JA VAPAA-AJAN TOIMIALALLA

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tulee

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

- kehittää kävijätietojen keräämistä liikuntapalveluissa siten, että liikuntavuorojen kävijämääriä voitaisiin seurata sukupuolittain ja tietoa voitaisiin hyödyntää esimerkiksi tasa-arvoisemmassa vuorojen jaossa.
- arvioida ja mahdollisuuksien mukaan toteuttaa Helsingin kaupungin ylläpitämien liikunta- ja ulkoilupaikkojen sukupuolivähemmistöille soveltuvat intiimitilat -selvityksen toimenpidesuosituksia.
- edistää turvallisempien tilojen periaatteiden käyttöönottoa liikuntapalveluissa laajemmin kuin vain yhdessä toimipisteessä.

KIIREETTÖMÄÄN HOITOON PÄÄSY TERVEYSASEMILLA

sosiaali- ja terveystoimialan tulee

- varmistaa, että kiireettömään hoitoon pääsy toteutuu kaikilla terveysasemilla terveydenhuoltolain mukaisesti.
- kehittää terveysasemien lääkärin työoloja siten, että työkuorma koetaan kohtuulliseksi kaikilla terveysasemilla.
- kehittää edelleen lääkärin rekrytointia ja pysyvyyttä terveysasemilla.
- järjestää terveysasemilla lääkäreille riittävät koulutautumismahdollisuudet.
- kehittää kiireettömään hoitoon pääsyn tilastointia, jotta terveysasemien erot ja haasteet ovat tunnistettavissa.

sosiaali- ja terveystoimialan tulee yhdessä kaupunginkanslian kanssa

- varmistaa, että Helsingin terveysasemien lääkärin palkat ovat kilpailukykyisiä.

PERUSOPETUKSEN YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTO

kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee

- varmistaa, että oppilaat saavat psykologi- ja kuraattoripalveluja lain mukaisessa määrääjässä.
- varmistaa, että koulut kutsuvat huoltajat mukaan koulun yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kokoukseen vähintään kerran lukukaudessa.
- varmistaa, että koulut seuraavat säännöllisesti oppilaiden hyvinvointia yhtenäisellä ja vertailukelpoisella tavalla.
- seurata kuraattori- ja psykologimitoituksen toteutumista dokumentoidusti.

NUORTEN VAIKUTTAMISMAHDOLLISUUKSIEN TOTEUTUMINEN

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee

- edelleen tiivistää yhteistyötään nuorten vaikuttamismahdollisuuksien tuomisessa konkreettiseksi osaksi koulujen ja oppilaitosten toimintaa ja opetusta.

kaupunginkanslian tulee yhdessä toimialojen kanssa

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

- varmistaa, että toimialoilla vastauksia valmistelevat ovat vuorovaikutuksessa aloitteen tekijän kanssa.

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tulee yhteistyössä kaupunginkanslian kanssa

- keventää nuorten aloiteprosessia.

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tulee

- lisätä nuorisovaaleja koskevaa yhteistyötä yksityisten ja valtion koulujen ja oppilaitosten kanssa.

Arviointikysymykset ja -kriteerit

Arvioinnin pääkysymys:

Mitä vaikutuksia tarkastuslautakunnan esittämällä suosituksilla on ollut?

Arvioinnin osakysymykset:

1. Mihin tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa esittämien suositusten mukaisiin toimenpiteisiin keskushallinto ja toimialat ovat ryhtyneet?
2. Mitä vaikutuksia suosituksen mukaisilla toimenpiteillä on ollut?

Mikäli kaikkien suositusten mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty, pyydetään tarkempi selvitys siitä, miksi toimiin ei ole ryhdytty. Toimenpiteiden ja vaikutusten toteutumista arvioidaan kolmiportaisella asteikolla:

	Toimenpiteet	Vaikutukset
☺ Toteutuu täysin	Kaikkiin suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty.	Vaikutukset ovat olleet myönteisiä.
☺ Toteutuu osittain	Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty osittain.	Vaikutuksia ei ole vielä havaittavissa.
☹ Ei toteudu lainkaan	Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.	Vaikutuksia ei ole voinut olla, koska toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.
⊖ Tietoa asiasta ei ole saatavilla	Käytettävissä oleva aineisto ei mahdollista toimenpiteiden arvioimista.	Käytettävissä oleva aineisto ei mahdollista vaikutusten arvioimista.

Aiempien vuosien arvioinneissa ei ole tullut esiin, että suosituksilla olisi ollut negatiivisia vaikutuksia. Mikäli näin tapahtuu, se huomioidaan erikseen.

Arviointiaineisto

Arviointi suoritetaan tekemällä sähköpostitiedustelu asianomaisen palvelukokonaisuuden johdolle tai muille tahoille sen mukaan, miten aiheesta arvioidaan saatavan riittävä vastaus. Lisäksi perehdytään kaupunginhallituksen ja lauta- sekä johtokuntien tarkastuslautakunnalle toukokuussa 2021 antamiin lausuntoihin ja kaupunginhallituksen valtuustolle

ARVIINTIMUISTIO 27.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

joulukuussa 2021 antamaan selvitykseen arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä.

Onko aiheesta annettu viimeisen viiden vuoden aikana suosituksia, joiden seuranta on tarpeen?

Arviointi on suositusten 2020 jälkiseurantaa.

Miten tuloksellisuusnäkökulmat otetaan huomioon?

Arviointi käsittelee annettujen suositusten vaikuttavuutta, mutta ei muita tuloksellisuuden näkökulmia.

Miten kunnan koko toiminnan näkökulma otetaan huomioon?

Arviointi kattaa sen osan kunnan toiminnasta, jota suositukset käsittelevät.